

«ΟΡΓΑΝΑ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ»

του

ΚΥΡΙΑΚΟΥ Κ. ΛΑΜΠΡΙΑ

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και
Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)**

Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2014

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής
σε μερική εκπλήρωση
των απαιτήσεων για την απόκτηση
του Πτυχίου του
LLM

Πίνακας Περιεχομένων

	Σελ.
Περίληψη	1
Δομή εργασίας	2
Εισαγωγή	4
Κεφάλαιο 1	
Ιστορική αναδρομή Ευρωπαϊκής Ένωσης	5
Κεφάλαιο 2	
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council)	
2.1. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	9
2.2. Σύνοψη – Τρόπος λειτουργίας	9
2.3. Ρόλος του Συμβουλίου	10
2.4. Συντονισμός Οικονομικών Πολιτικών	11
2.5. Εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας	12
Κεφάλαιο 3	
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament)	
3.1. Ιστορική αναδρομή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	14
3.2. Γενικά Στοιχεία - Σύνοψη	15
3.3. Διαδικασία Θέσπισης Ευρωπαϊκών Νόμων	15
3.4. Άσκηση δημοκρατικού Ελέγχου	17
3.5. Επίβλεψη του Προϋπολογισμού	18
Κεφάλαιο 4	
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Council of the European Union)	
4.1. Ιστορική αναδρομή - Ρόλος	20
4.2. Σύνοψη	20
4.3. Συνεδριάσεις/συμμάχες	23
Κεφάλαιο 5	
Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)	
5.1. Ιστορική αναδρομή	24
5.2. Σύνοψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Σκοπός	24
5.3. Υποβολή Νομοθετικών Προτάσεων	25
5.4. Διαχείριση προϋπολογισμού και κατανομή κονδυλίων	26
5.5. Εκπροσώπηση στη διεθνή σκηνή	27

Κεφάλαιο 6

Δικαστήριο (court of Justice of the European Union)

6.1.	Ιστορική αναδρομή - ρόλος	28
6.2.	Δικαιοδοτικά όργανα - Σύνθεση	28
6.3.	Κατηγορίες υποθέσεων	29
6.4.	Διαδικασία εκδίκασης απόφασης	31

Κεφάλαιο 7

Οικονομικά Θεσμικά Όργανα

7.1.	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	32
7.2.	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	33
7.3.	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	34
7.4.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	35

Κεφάλαιο 8

Άλλα Θεσμικά Όργανα

8.1.	Επιτροπή των Περιφερειών	38
8.2.	Ευρωπαϊκός Διαμεσολαβητής	39
8.3.	Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	40
8.4.	Ελεγκτικό Συνέδριο	40
8.5.	Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων	42
8.6.	Ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στο εξωτερικό (FRONTEX)	44
8.7.	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA)	45
8.8.	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EOA)	47
8.9.	Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL)	49
8.10.	Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST)	50
8.11.	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA)	52
8.12.	Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)	54

Επίλογος	56
-----------------	----

Βιβλιογραφία	57
---------------------	----

Περίληψη

Η εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια εκπόνησης μεταπτυχιακής εργασίας, του μεταπτυχιακού προγράμματος «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο», από τη Σχολή Νομικής, του Πανεπιστημίου Νεάπολης, Πάφου.

Καθημερινά, όλοι οι πολίτες ακούν από διάφορες πηγές, για φορείς και όργανα άσκησης πολιτικής στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολλών εκ των οποίων δεν γνωρίζουν το ρόλο ή τη σημασία, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται σε σημαντικό βαθμό έλλειμμα δημοκρατίας, αφού ο κάθε πολίτης λόγω άγνοιας δεν έχει πρόσβαση σ' αυτά.

Η εργασία αυτή έχει σκοπό να παρουσιάσει και αναλύσει όλα τα Όργανα, Οργανισμούς και Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πλαίσιο λειτουργίας τους, τις αρμοδιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά τους, δημιουργώντας ένα οδηγό του πολίτη στο χώρο αυτό, κάνοντας κατανοητό πως τα όργανα αυτά τον επηρεάζουν.

Syllabus

This project was part of the preparing thesis, is established in the Faculty of Law, of University of Neapolis, in Paphos, as part of the requirements of the Master's program "International and European Economic Law". Every day, all citizens hear, from different sources, for institutions and policy instruments in the European Union, many of whom don't know the role or importance, with the result that occurs to any significant extent democratic deficit, since every citizen through ignorance does not have access to them.

This project aims to present and analyze all the Institutions, Agencies and Services of the European Union, the operational framework, the functions and their general characteristics, creating a citizen's Guide in this area, making it clear that these bodies influence.

Δομή Εργασίας

Η εργασία αυτή οργανώνεται σε 8 κεφάλαια.

Στο 1^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται περιληπτικά η ιστορική αναδρομή και μετεξέλιξη, της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την ημέρα ίδρυσής της μέχρι σήμερα.

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που είναι το κατ' εξοχή διακυβερνητικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο 3^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που είναι το θεσμικό όργανο που αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκλέγεται από αυτούς με άμεση και καθολική ψηφοφορία.

Στο 4^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια από τις δύο νομοθετικές αρχές, με εξάσκηση δημοσιονομικών λειτουργιών, που εξασφαλίζει τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, των κρατών μελών και παίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό και εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Στο 5^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το όργανο που έχει σκοπό την προστασία των κοινοτικών συμφερόντων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο 6^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελεί τη δικαστική αρχή της Ένωσης και σε συνεργασία με τα δικαστήρια των κρατών μελών φροντίζει για την εφαρμογή και ερμηνεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο 7^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα οικονομικά θεσμικά όργανα και συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Οικονομική και κοινωνική Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

Τέλος στο 8^ο Κεφάλαιο παρουσιάζονται τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα και συγκεκριμένα η Επιτροπή των Περιφερειών, ο Ευρωπαϊκός Διαμεσολαβητής, η Υπηρεσία επιλογής του προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το

Ελεγκτικό Συνέδριο, ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, ο ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στο εξωτερικό (FRONTEX), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας, η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL), η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUROJUST), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC).

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη σημερινή της μορφή είναι το αποτέλεσμα της προσπάθειας των πολιτικών να προλάβουν νέες βίαιες συγκρούσεις στην Ευρώπη μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά και της επιθυμίας των πολιτών και των κρατών της Ευρώπης να οικοδομήσουν ένα κοινό μέλλον.

Αρχικός σκοπός ήταν να συνδεθούν μεταξύ τους οι χώρες δημιουργώντας μια στενή βιομηχανική και οικονομική συνεργασία.

Για να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι, τα κράτη μέλη παραχώρησαν τις αρμοδιότητές τους στην Ένωση, η οποία ανέλαβε το συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών ασκώντας τις σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που της απονέμει το Σύνταγμα.

Έτσι η Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζεται σαν μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών που συνεργάζονται για τη βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών τους για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Τα κράτη μέλη που την αποτελούν συνεχίζουν να είναι ανεξάρτητα και κυρίαρχα, αλλά συνενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους ούτως ώστε να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή την οποία κανένα δεν θα μπορούσε να έχει από μόνο του. Η Ένωση δεν είναι μια ομοσπονδιακή δημοκρατία ούτε ένας οργανισμός συνεργασίας μεταξύ κυβερνήσεων. Εδώ τα εθνικά κράτη πρακτικά μεταβιβάζουν ορισμένες από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν, σε κοινά θεσμικά όργανα τα οποία συστάθηκαν από τα ίδια έτσι ώστε για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά κοινές αποφάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη μελέτη αυτή, θα αναλυθούν όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πλαίσιο λειτουργίας, οι αρμοδιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά τους κάνοντας ταυτόχρονα κατανοητό πως τα όργανα αυτά επηρεάζουν τον Ευρωπαίο Πολίτη αλλά και για το πώς συμβάλλουν στην ενοποίηση του ευρωπαϊκού χώρου με τη δημιουργία ενός υπερεθνικού κράτους, που παράγει πολιτικές για το σύνολο των χωρών - μελών.

Κεφάλαιο 1

Ιστορική αναδρομή Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε με σκοπό να τεθεί τέλος στους συχνούς και αιματηρούς πολέμους μεταξύ γειτονικών χωρών και οι οποίοι είχαν καταλήξει στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αρχικός σκοπός ήταν να συνδεθούν οι χώρες μεταξύ τους δημιουργώντας στενή βιομηχανική και οικονομική συνεργασία. Από τότε έχουν αυξηθεί πάρα πολύ οι αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανταποκρινόμενες στις νέες προκλήσεις και πολλές επιπλέον χώρες εντάχθηκαν σε αυτή.

- Το 1950 ο γάλλος υπουργός εξωτερικών Robert Schuman είχε προτείνει τη συνένωση των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης. Αυτό το γεγονός είχε οδηγήσει στη Συνθήκη του Παρισιού, με την οποία δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) το 1951, με τη συμμετοχή έξι μελών: το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Δυτική Γερμανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο.
- Το 1957 οι ίδιες έξι χώρες υπέγραψαν τη Συνθήκη της Ρώμης, δημιουργώντας την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ). Παράλληλα άρχισαν να αίρουν τα εμπόδια που υπήρχαν στις μεταξύ τους συναλλαγές και να προχωρούν προς τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς.
- Το 1967 τα θεσμικά όργανα της ΕΟΚ, της ΕΚΑΧ και της Ευρατόμ συγχωνεύτηκαν ώστε να δημιουργηθεί ένα ενιαίο σύνολο θεσμικών οργάνων: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα μέλη του οποίου αρχικά εκλεγόντουσαν από τα εθνικά κοινοβούλια.
- Το 1973 εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ) η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Το 1979 διεξήχθησαν οι πρώτες άμεσες εκλογές για εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά τις οποίες τα μέλη είχαν εκλεγεί απ' ευθείας από τους ψηφοφόρους κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
- Το 1981 εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η Ελλάδα.

- Το 1986 εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η Πορτογαλία και η Ισπανία. Οι κυβερνήσεις της ΕΚ υπέγραψαν την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, προχωρώντας έτσι στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς στην οποία τα πρόσωπα, τα εμπορεύματα, τα κεφάλαια και οι υπηρεσίες θα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- Το 1992 υπογράφηκε η Συνθήκη του Μάαστριχτ, με την οποία δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση, εισάγοντας παράλληλα νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών όπως θέματα άμυνας, δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

Οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής ένωσης συμφώνησαν στη δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, με ένα ενιαίο νόμισμα που θα διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε μια δεκαετία.

Η Ενιαία Αγορά ολοκληρώνεται επίσημα αλλά απομένουν να γίνουν πολλά προκειμένου να πραγματοποιηθεί η προοπτική ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, εμπορευμάτων, κεφαλαίων και υπηρεσιών.

- Το 1995 εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Αυστρία, Φινλανδία, και η Σουηδία.
- Το 1999 εγκαινιάζεται επίσημα το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης, το Ευρώ και έντεκα κράτη μέλη το υιοθετούν ως επίσημο νόμισμά τους, διαμορφώνοντας τη γνωστή ζώνη του ευρώ.
- Το 2001 εντάσσεται στη ζώνη του Ευρώ η Ελλάδα.

Υπογράφηκε η Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προετοιμάσει τη διεύρυνσή της ενόψει της ένταξης νέων κρατών μελών το 2004.

- Το 2002 το ευρώ γίνεται πραγματικότητα αφού την 1η Ιανουαρίου, αντικαθιστά τα εθνικά νομίσματα σε 12 από τις 15 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα την Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Φινλανδία.

Εγκαινιάζεται η «Συνέλευση για το μέλλον της Ευρώπης», με 105 μέλη που εκπροσωπούσαν τις εθνικές κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια στα κράτη μέλη

καθώς και τις χώρες που ανέμεναν να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

- Το 2003 έληξε η Συνέλευση και υπέβαλε το προσχέδιο της «συνταγματικής συνθήκης» στους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών άρχισαν διαπραγματεύσεις σχετικά με τις προτάσεις.
- Το 2004 εντάσσονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση δέκα νέες χώρες εκ των οποίων οκτώ από τη Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη και συγκεκριμένα την Εσθονία, Κύπρο, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Τσεχική Δημοκρατία.

Οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με τη συνταγματική συνθήκη, με την οποία ενώθηκαν όλες οι προηγούμενες συνθήκες σε ένα έγγραφο και εισήχθηκαν αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποστηρίχτηκε ότι οι αλλαγές αυτές είναι αναγκαίες για να εξασφαλιστεί η συνέχιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διεύρυνσή της. Στα κράτη μέλη δόθηκε προθεσμία δύο ετών για να κυρώσουν αυτή τη Συνταγματική Συνθήκη.

- Το 2005 διεξήχθησαν δημοψηφίσματα σχετικά με τη συνταγματική συνθήκη σε τέσσερις χώρες: το Λουξεμβούργο και η Ισπανία είχαν ψηφίσει ενώ η Γαλλία και Ολλανδία ψήφισαν εναντίον. Οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όρισαν μια «προθεσμία σκέψεως» ώστε να εξετάσουν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να προχωρήσουν, λαμβάνοντας υπόψη τις αρνητικές ψήφους.
- Το 2006, μέχρι τον Ιούνιο, 15 από τα 25 κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν κυρώσει τη συνθήκη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε σε χρονοδιάγραμμα προκειμένου να αποφασιστεί τι θα γίνει στο εξής.

Καλεί:

- τους ηγέτες της ΕΕ να υιοθετήσουν μια πολιτική δήλωση στην οποία θα προσδιορίζουν τις αξίες και τις φιλοδοξίες της Ευρώπης και θα επιβεβαιώνουν.
- την κοινή τους δέσμευση να τις υλοποιήσουν, σε μια τελετή για τον εορτασμό της 50ής επετείου από την ίδρυση της ΕΕ στις 25 Μαρτίου 2007
- τη Γερμανία, η οποία θα αναλάβει την Προεδρία της Ένωσης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007, να υποβάλει έκθεση στους ηγέτες της ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο, στην οποία θα αξιολογεί την πρόοδο των συνομιλιών σχετικά με τη συνταγματική συνθήκη και θα διερευνά πιθανές λύσεις για το μέλλον.
- μέχρι το τέλος του 2008 να ληφθεί η τελική απόφαση σχετικά με τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Κεφάλαιο 2

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council)

2.1. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Η πρώτη σύνοδος των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τότε ονομαζόταν Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), συνήλθε άτυπα τον Φεβρουάριο του 1961, στο Παρίσι. Η καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ως φόρουμ συζήτησης μεταξύ των ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφωνήθηκε το Δεκέμβριο του 1974, στη σύνοδο κορυφής του Παρισιού, μετά από πρόταση του τότε Προέδρου της Γαλλίας Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εσταίν. Γρήγορα εξελίχθηκε σε φορέα που καθορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες της Ένωσης. Στις 10 Μαρτίου 1975, έγινε η εναρκτήρια σύνοδος στο Δουβλίνο, κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Συμβουλίου από την Ιρλανδία.

Παρόλο τούτο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν είχε κατοχυρωθεί θεσμικά. Αυτό έγινε στις 2 Φεβρουαρίου 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, που το θέσπισε ως όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την προεδρία ασκούσε ο πρωθυπουργός, η χώρα του οποίου ασκούσε την κυλιόμενη προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά εξάμηνο. Με τη συνθήκη της Λισαβόνας, στις 13 Δεκεμβρίου 2007, η Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι μόνιμη για περίοδο δυόμιση ετών με πρόβλεψη ανανέωσης της θητείας του προέδρου για άλλα δυόμιση χρόνια.

Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, περιλήφθηκε σε ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ένωσης. Πρώτος πρόεδρος είχε εκλεγεί στις 19 Νοεμβρίου 2009 ο Βέλγος Χέρμαν Βαν Ρομπάι.

2.2. Σύνθεση – Τρόπος λειτουργίας

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το κατεξοχήν διακυβερνητικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει διαδεχτεί τις «Συνόδους Κορυφής». Εδώ λαμβάνονται όλες οι κρίσιμες αποφάσεις αφού απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων, των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον πρόεδρό του και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στις εργασίες του συμμετέχει ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Όταν το απαιτεί η ημερήσια διάταξη, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μπορούν να αποφασίσουν όπως ένας υπουργός βοηθά το κάθε μέλος, ενώ ο πρόεδρος της Επιτροπής να βοηθείται από ένα μέλος της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κανονικά συνέρχεται δύο φορές την εξαμηνία αφού συγκληθεί από τον πρόεδρό του. Όταν το απαιτεί η κατάσταση, ο πρόεδρος μπορεί να συγκαλέσει έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Στο έργο τους βοηθούνται από ακόμη ένα άλλο μέλος της Επιτροπής και από τους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών μελών. Συνέρχεται σε συνεδριάσεις δύο φορές το εξάμηνο, από τον αρχηγό του κράτους ή κυβέρνησης που έχει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προεδρία του μόνιμου προέδρου του οργάνου.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη του, με ειδική πλειοψηφία για περίοδο δύομισι ετών και η θητεία μπορεί να ανανεωθεί για μία επιπλέον φορά.

Από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζονται οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί και οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι από κοινού αρμόδια για τις δημοσιονομικές λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά σε καμία περίπτωση δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία.

Κατά κανόνα οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται με συναίνεση. Πρόθεση του είναι όπως η φωνή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι ενιαία και εκτός αυτής. Ανάλογα με τα όσα ορίζονται στη συνθήκη, σε κάποιες περιπτώσεις, οι αποφάσεις εγκρίνονται ομόφωνα ή με ειδική πλειοψηφία.

2.3. Ρόλος του Συμβουλίου

Στη Συνταγματική Συνθήκη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθιερώνεται ως θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ανατίθεται καθορισμένος και οριοθετημένος ρόλος, διαχωρίζοντας έτσι τα καθήκοντά του από εκείνα του Συμβουλίου Υπουργών.

Έτσι στο άρθρο I-21 ορίζεται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης: «παρέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς τους πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες». Στον τομέα για την εξωτερική δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Σύνταγμα προβλέπεται ότι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο III-293). Εν αντιθέσει, η εφαρμογή των πολιτικών αποτελεί αρμοδιότητα άλλων θεσμικών οργάνων όπως της Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Ωστόσο, τον πιο συγκεκριμένο ρόλο στους τομείς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει οριστεί η αποστολή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και δίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξή της καθορίζοντας τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της. Πέραν τούτου, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ανέθεσε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγκεκριμένους ρόλους στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας ως επίσης στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

2.4. Συντονισμός Οικονομικών Πολιτικών

Πέρα των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται πιο πάνω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει ακόμη την αρμοδιότητα του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εδώ τηρούνται οι διατάξεις της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν το συντονισμό και εποπτεία για την οικονομική πολιτική ενώ πρακτικά ενισχύει και το συντονισμό τόσο των κρατών μελών που συμμετέχουν στο ενιαίο νόμισμα μεταξύ άλλων, με τη δημιουργία της άτυπης ομάδας ευρώ, όσο και των κρατών μελών που δεν λαμβάνουν μέρος. Στις 13 Δεκεμβρίου 1997, με ψήφισμά του, που αφορούσε το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής κατά την τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ψηφίστηκε όπως τα κράτη μέλη της ζώνης ευρώ έχουν ενιαία νομισματική πολιτική και ενιαίο μηχανισμό συναλλαγματικής ισοτιμίας, αλλά οι υπόλοιπες πτυχές της οικονομικής πολιτικής παραμένουν ως εθνική αρμοδιότητα του καθενός. Εάν

σε εθνικό επίπεδο, οι οικονομικές εξελίξεις επηρεάσουν τη νομισματική κατάσταση στη ζώνη ευρώ, τότε θα απαιτηθεί αυστηρότερη εποπτεία και συντονισμός της οικονομικής πολιτικής αυτών των κρατών μελών από μέρους της Κοινότητας, πράγμα που γίνεται αυτή την περίοδο.

Βάση της Συνθήκης, ενισχύεται η εποπτεία και συντονισμός όταν αφορά τους ακόλουθους τομείς:

- τη μακροοικονομική εξέλιξη στα κράτη μέλη, καθώς και την εξέλιξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ,
- τη δημοσιονομική κατάσταση και πολιτική,
- τη διαρθρωτική πολιτική για τις αγορές εργασίας, αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και τις τάσεις όσον αφορά τις δαπάνες και τις τιμές.

Όσον αφορά κάποια άλλα στοιχεία της οικονομικής πολιτικής, που είναι εκτός της νομισματικής πολιτικής και της συναλλαγματικής ισοτιμίας, τα κράτη μέλη θα συνεχίσουν να παρουσιάζουν την εθνική τους πολιτική εκτός των κοινοτικών πλαισίων, όμως παράλληλα θα σέβονται τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εκπροσώπηση σε διεθνείς οργανισμούς πρέπει να συμβαδίζει με αυτά, όπως για παράδειγμα, στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο μόνο χώρες έχουν τη δυνατότητα να είναι μέλη.

2.5. Εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας είναι αναπόσπαστο μέρος της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εδώ περιλαμβάνεται και ο προσδιορισμός κοινής αμυντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα οδηγήσει σε κοινή άμυνα όταν ληφθεί σχετική ομόφωνη απόφαση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο έχει την αρμοδιότητα να εκδίδει αποφάσεις για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, ομόφωνα, κατόπιν πρότασης του ύπατου εκπρόσωπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας ή με πρωτοβουλία κάποιου κράτους μέλους (άρθρο 42 ΣΕΕ).

Στην Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας εξασφαλίζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα που βασίζεται τόσο σε μη όσο και σε στρατιωτικά μέσα. Μπορεί να κάνει χρήση αυτών σε αποστολές εκτός από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη διασφάλιση και διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (άρθρο 42 ΣΕΕ).

Για εφαρμογή της Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας, τα κράτη μέλη θα διαθέτουν προς την Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο στρατιωτικές όσο και μη στρατιωτικές δυνάμεις, έτσι ώστε με τη σειρά τους, να συμβάλουν στους στόχους που έχουν καθοριστεί από το Συμβούλιο. Από το Συμβούλιο έχει δημιουργηθεί ένας μηχανισμός, που ονομάστηκε «Αθηνά» και σύμφωνα με τον οποίο διατίθεται η αναγκαία δικαιοπρακτική ικανότητα ώστε να χρηματοδοτούνται οι επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν στρατιωτικές ή αμυντικές επιπτώσεις (Απόφαση 2008/975). Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν ακόμη να θέτουν αυτές τις δυνάμεις στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (άρθρο 42 § 3 ΣΕΕ). Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση αποστολής, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ομάδα από κράτη μέλη που επιθυμούν αυτό και διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες για την αποστολή αυτή. Τα κράτη μέλη αυτά και σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμφωνούν μεταξύ τους ως προς τη διαχείριση της αποστολής (άρθρα 42 § 5 και 44 ΣΕΕ).

Κεφάλαιο 3

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament)

3.1. Ιστορική αναδρομή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με τη συνθήκη δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) που υπογράφηκε στο Παρίσι το 1951 προβλεπόταν η σύσταση μίας Ανώτατης Αρχής, ενός Ειδικού Συμβουλίου των Υπουργών, μίας Κοινής Συνέλευσης και ενός Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Η Συνθήκη των Παρισίων έδινε στην Υψηλή Αρχή ευρείες αρμοδιότητες και ανέθετε στη Συνέλευση, που εκπροσωπούσε τα κράτη-μέλη, να ασκεί το δημόσιο έλεγχο. Η Κοινή Συνέλευση, αποτέλεσε τον πρόδρομο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και είχε συνεδριάσει για πρώτη φορά στις 10 Σεπτεμβρίου 1952.

Το 1957 στη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, βασική αποστολή ήταν η δημιουργία μίας κοινής αγοράς μεταξύ των έξι ιδρυτικών κρατών.

Στο στάδιο αυτό, η Κοινή Συνέλευση διευρύνθηκε για να περιληφθούν και οι τρεις Κοινότητες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ). Με τη μορφή αυτή, τα 142 μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, συνεδρίασαν για πρώτη φορά το Μάρτιο του 1958. Τέσσερα χρόνια μετά και συγκεκριμένα το Μάρτιο του 1962, η κοινή Συνέλευση έλαβε το όνομα «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο».

Με τη σημαντική τροποποίηση των ιδρυτικών Συνθηκών που επέφερε η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη στις Βρυξέλλες το 1987, τα δικαιώματα του Ευρωκοινοβουλίου αυξήθηκαν σε μια στιγμή που η κοινοτική αρμοδιότητα επεκτεινόταν σε πολλούς τομείς. Με τον τρόπο αυτό θεσπίστηκε η διαδικασία συνεργασίας Συμβουλίου και Κοινοβουλίου στο νομοθετικό έργο και η δυνατότητα τροποποίησης των προτάσεων της Επιτροπής.

Το Κοινοβούλιο απέκτησε αρμοδιότητες συναπόφασης με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο Μάαστριχτ το 1992, με την οποία έκλεισε και το κεφάλαιο ΕΟΚ. Στη συνέχεια με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997, δόθηκε ώθηση προς μία αποτελεσματικότερη και δημοκρατικότερη Ένωση, οπότε το

Ευρωκοινοβούλιο συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, σε δεκάδες τομείς δράσης διατυπώνοντας σύμφωνες ή συμβουλευτικές γνώμες. Σήμερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επιβάλει το ρόλο του ως συννομοθέτης και διαθέτει δημοσιονομική εξουσία ασκώντας δημοκρατικό έλεγχο σε όλα τα ευρωπαϊκά όργανα.

3.2. Γενικά Στοιχεία - Σύνθεση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελεί μια μοναδική πολυεθνική κοινοβουλευτική συνέλευση σ' όλο τον κόσμο. Είναι το μόνο θεσμικό όργανο που εκλέγεται με άμεση ψηφοφορία και τα μέλη του αντιπροσωπεύουν πέραν των 500 εκατομμυρίων πολιτών σε 28 κράτη. Αριθμεί 751 βουλευτές. Τα μέλη του εκλέγονται σε εκλογική διαδικασία, που πραγματοποιείται ταυτόχρονα σε όλες τις χώρες μέλη, κάθε 5 χρόνια. Η συμμετοχή κάθε χώρας στο Ευρωκοινοβούλιο καθορίζεται αναλόγως του πληθυσμού της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαρτίζεται από 13 πολιτικά κόμματα, τα οποία συγκροτούν 7 κοινοβουλευτικές ομάδες που είναι πολυεθνικές. Αυτές διακρίνονται με βάση την πολιτική τους ατζέντα σε επίπεδο Ε.Ε. και όχι με βάση επιμέρους πολιτικά συμφέροντα των Κρατών-μελών.

Επίσημη έδρα του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου είναι το Στρασβούργο, μια πόλη στα σύνορα Γερμανίας – Γαλλίας. Η επιλογή της συγκεκριμένης πόλης δεν έχει γίνει τυχαία αλλά γιατί η συγκεκριμένη πόλη συμβολίζει τη συμφιλίωση της Ευρώπης μετά τους δύο παγκοσμίους πολέμους. Στην έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διοργανώνονται κάθε χρόνο δώδεκα σύνοδοι της ολομέλειας, κι αυτό κατόπιν απόφασης των κρατών μελών. Το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, όπως και τα Εθνικά Κοινοβούλια, οργανώνει και κατανέμει τις εργασίες του στα πλαίσια επιτροπών, που τις αποτελούν οι Ευρωβουλευτές που ορίζονται σ' αυτές. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη επίσημη γλώσσα συνομιλίας στα όργανά του καθ' ότι χρησιμοποιούνται ως επίσημες γλώσσες όλες οι εθνικές γλώσσες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.3. Διαδικασία Θέσπισης Ευρωπαϊκών Νόμων

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως και τα Εθνικά κοινοβούλια, είναι το αρμόδιο όργανο της Ευρωπαϊκής ένωσης για τη θέσπιση των ευρωπαϊκών

νόμων. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η νομοθετική διαδικασία παράγεται με ίση εξουσία από κοινού, μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η «συναπόφαση», είναι η συνηθισμένη διαδικασία που ακολουθείται στη θέσπιση ενός Ευρωπαϊκού Νόμου.

Η διαδικασία αυτή, της συναπόφασης συνήθως διεξάγεται ως εξής σε τρεις φάσεις:

Μια από τις επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υποβάλλει στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μια πρόταση νόμου.

Η επόμενη φάση που αποκαλείται ως φάση «Πρώτης Αναγνώρισης», το Κοινοβούλιο εγκρίνει ή απορρίπτει τις «Τροπολογίες», δηλαδή τις τροποποιήσεις στο αρχικό σχέδιο πρότασης της επιτροπής που προέκυψαν από τη συζήτηση σε αυτό. Εάν κατά τη συζήτηση αυτή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν επέλθουν τροποποιήσεις και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τη σειρά του αποδεχθεί την πρόταση της επιτροπής, η πρόταση νόμου εγκρίνεται, οπότε ο νόμος μπορεί να τεθεί σε ισχύ άμεσα. Αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν εγκρίνει τις τροποποιήσεις των Ευρωβουλευτών, υποβάλλει μια εναλλακτική πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη λεγόμενη «Κοινή θέση των κρατών μελών σε πρώτη ανάγνωση».

Μετά από την εναλλακτική πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ακολουθεί η φάση «Δεύτερης ανάγνωσης». Σε αυτή τη φάση οι Ευρωβουλευτές καλούνται να αποδεχτούν ή να απορρίψουν τη θέση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οπότε η νομοθετική διαδικασία ολοκληρώνεται.

Σε περίπτωση που προταθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τροπολογίες στην κοινή θέση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τότε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τη σειρά του θα πρέπει να εξετάσει αυτές σε δεύτερη ανάγνωση. Αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεχτεί όλες τις τροπολογίες το σχέδιο νόμου εγκρίνεται. Σε αντίθετη περίπτωση πρέπει και αναζητείται η συναίνεση των δυο οργάνων που είναι γνωστή ως «φάση της συνδιαλλαγής». Στη φάση αυτή οι εκπρόσωποι των δύο οργάνων συμμετέχουν στην επιτροπή συνδιαλλαγής και εδώ από κοινού με την Επιτροπή επιδιώκουν σε χρονική περίοδο έξι

μηνών να καταλήξουν σε ένα κοινά αποδεκτό κείμενο. Με την πάροδο της χρονικής περιόδου αυτής, το νομοσχέδιο που έχει προταθεί αποσύρεται.

Αν η επιτροπή συμφωνήσει υποβάλλουν αυτό το κείμενο στην Τρίτη και τελευταία ανάγνωση, στην Ολομέλεια του Κοινοβουλίου και αν εγκριθεί καθίσταται νόμος. Αν όμως δεν εγκριθεί θεωρείται ως μη εγκριθέν και η διαδικασία τερματίζεται.

Από την έναρξη της νομοθετικής διαδικασίας, δέχονται τα προτεινόμενα κείμενα τα εθνικά κοινοβούλια, ώστε σε διάστημα οκτώ εβδομάδων να μπορέσουν να αξιολογήσουν αν αυτά συμβιβάζονται με τις αρχές της επικουρικότητας και αναλογικότητας.

3.4. Άσκηση δημοκρατικού Ελέγχου

Στα πλαίσια λειτουργίας του, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είναι υπεύθυνο για την άσκηση δημοκρατικού ελέγχου σε όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έχει την δύναμη να εγκρίνει ή να απορρίπτει το διορισμό των Επιτρόπων, ενώ παράλληλα να κάνει αποδεκτή πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής.

Συγκεκριμένα, με την έναρξη της κάθε νέας περιόδου της Επιτροπής, τα μέλη που προτείνονται από τις κυβερνήσεις, των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν μπορούν να διοριστούν και να αναλάβουν επίσημα καθήκοντα, αν ο διορισμός τους δεν εγκριθεί από το Κοινοβούλιο. Τα μέλη της Επιτροπής, καλούνται μεμονωμένα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για ακρόαση, ως επίσης και ο προτεινόμενος πρόεδρος της νέας Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει συνολικά για την έγκριση ή απόρριψη του συνόλου της Επιτροπής. Αυτή η διαδικασία φαντάζει κάπως τυπική, αφού ποτέ στο παρελθόν δεν τέθηκε θέμα μη έγκρισης της Επιτροπής, αλλά καταδεικνύει τον ενισχυμένο ρόλο του Κοινοβουλίου στην άσκηση του δημοκρατικού ελέγχου των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σ' όλη τη διάρκεια της θητείας της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υπόλογη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Γενικά ελέγχονται τακτικά οι εκθέσεις της όπως η Ετήσια Έκθεση, οι Εκθέσεις Εκτέλεσης Προϋπολογισμού κτλ. Αντίστοιχο ρόλο έχει και στην λειτουργία του

Συμβουλίου, στις εργασίες του οποίου συμμετέχουν συχνά Ευρωβουλευτές και υποβάλλουν ερωτήσεις.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στα πλαίσια άσκησης δημοκρατικού ελέγχου των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάλλει σε όλες τις συνόδους κορυφής, όπου στην έναρξη κάθε συνόδου, ο πρόεδρος του διατυπώνει απόψεις και ανησυχίες του Κοινοβουλίου, για επίκαιρα ζητήματα αλλά και για θέματα ημερήσιας διάταξης του Συμβουλίου.

3.5. Επίβλεψη του Προϋπολογισμού

Κάθε χρόνο, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πραγματοποιούν πολύμηνες διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο ώστε να καθοριστεί ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή το ύψος των εσόδων και εξόδων της. Ο εγκριμένος αυτός προϋπολογισμός έχει ιδιαίτερη σημασία καθ' ότι αντανακλά στην διάθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη που προσφέρει στον κάθε ένα από τους τομείς δραστηριότητάς της, με σκοπό τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη. Στην περίπτωση που κρίνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι οι προτεραιότητες που αποφάσισε στη χάραξη της ευρωπαϊκής πολιτικής δεν αντικατοπτρίζονται σε κάποιους ή όλους τους οικονομικούς όρους του προϋπολογισμού, μπορεί να τον απορρίψει ή να απαιτήσει ένα καινούργιο σχέδιο γι' αυτόν.

Στην τελευταία μεταρρύθμιση των συνθηκών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέκτησε διευρυμένες εξουσίες, στις συνολικές δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μέχρι πρότινος, για τα οικονομικά θέματα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), το Συμβούλιο είχε την τελευταία λέξη. Μετά όμως την μεταρρύθμιση τα θέματα αυτά των δαπανών ΚΑΠ ελέγχονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αποτέλεσμα αυτού είναι όπως μειώνεται η επικάλυψη ρόλων και απλοποιείται η διαδικασία έγκρισης του ετήσιου προϋπολογισμού.

Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αρκετά στοιχεία προσομοιάζοντας με τους αντίστοιχους εθνικούς, έτσι δίνει περισσότερη

στήριξη και έμφαση σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης - ανταγωνιστικότητας και γεωργίας - βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιστοιχεί περίπου με το 1% του εθνικού πλούτου της. Είναι δηλαδή αντίστοιχο με περίπου 290 €/πολίτη, που προωθούνται στις πολιτικές της ένωσης που έχουν ήδη αναφερθεί. Πέραν τούτου όμως υπάρχουν και πολιτικές για τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποφασίσει από κοινού να μη δαπανά οικονομικούς πόρους. Οι πολιτικές αυτές αφορούν την κοινωνική ασφάλιση, τις συντάξεις, τα συστήματα υγείας και εκπαίδευσης, τα οποία πληρώνονται από τις εθνικές, τις περιφερειακές ή τις τοπικές κυβερνήσεις.

Κεφάλαιο 4

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Council of the European Union)

4.1. Ιστορική αναδρομή - Ρόλος

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις αρχικές συνθήκες, ήταν η μοναδική νομοθετική εξουσία και γι' αυτό υπήρχε αρκετό δημοκρατικό έλλειμμα. Με διαδοχικές αναθεωρήσεις των Συνθηκών, προσαρτήθηκε περισσότερο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, κάνοντας έτσι το Συμβούλιο μία από τις δύο νομοθετικές αρχές, μειώνοντας παράλληλα και το δημοκρατικό έλλειμμα. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας γίνεται ακόμη ένα βήμα στον προσδιορισμό ότι το Συμβούλιο ασκεί, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομοθετικά και δημοσιονομικά καθήκοντα, παίζοντας βασικά το ρόλο μιας Άνω Βουλής που εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Εκτός από τις νομοθετικές και δημοσιονομικές λειτουργίες του, το Συμβούλιο εξασφαλίζει τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών, των κρατών μελών και παίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό και εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

4.2. Σύνθεση

Το Συμβούλιο αποτελείται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο και το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους που αντιπροσωπεύει. Πρόκειται για δέκα συνθέσεις του Συμβουλίου, που συνδυάζουν διάφορους τομείς. Η νέα Συνθήκη όπως για παράδειγμα η θνησιγενής Συνταγματική Συνθήκη, διαχωρίζει το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, το οποίο διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης, από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, το οποίο εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου και προετοιμάζει τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, διασφαλίζοντας τη συνέχειά τους, σε επαφή με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή. Με το διαχωρισμό του πρώην «Συμβουλίου γενικών και εξωτερικών υποθέσεων» τέθηκε τέρμα στη παράδοση που ίσχυε να επιβλέπουν οι υπουργοί εξωτερικών τις εσωτερικές υποθέσεις της Ένωσης.

Οι δέκα συνθέσεις του Συμβουλίου είναι:

- γενικές υποθέσεις,
- εξωτερικές υποθέσεις (περιλαμβανομένης της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και της αναπτυξιακής συνεργασίας),
- οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα (περιλαμβανομένου του προϋπολογισμού),
- δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις (περιλαμβανομένης της πολιτικής προστασίας),
- απασχόληση, κοινωνική πολιτική, υγεία και καταναλωτές,
- ανταγωνιστικότητα (εσωτερική αγορά, βιομηχανία και έρευνα, περιλαμβανομένου του τουρισμού),
- μεταφορές, τηλεπικοινωνίες και ενέργεια,
- γεωργία και αλιεία,
- περιβάλλον,
- παιδεία, νεολαία και πολιτισμός (περιλαμβανομένου του οπτικοακουστικού τομέα)

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας ορίστηκε ότι το Συμβούλιο θα συνέρχεται δημόσια όταν συσκέπτεται και να ψηφίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης. Γι' αυτό το σκοπό, κάθε σύνοδος του Συμβουλίου διακρίνεται σε δύο σκέλη: εργασίες επί των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης και στις μη νομοθετικές δραστηριότητες. Η κάθε σύνθεση του Συμβουλίου απαρτίζεται από τους αρμόδιους για το θέμα υπουργούς. Διάφοροι όμως υπουργοί μπορούν να συμμετέχουν, ως καθ' ύλην αρμόδιοι, στην ίδια σύνθεση του Συμβουλίου. Παρ' όλο που οι προτάσεις της Επιτροπής, συζητούνται από τους αρμόδιους υπουργούς, οι τελικές αποφάσεις μπορούν να παρθούν χωρίς συζήτηση, ως σημεία Α της ημερήσιας διάταξης, από οποιοδήποτε Συμβούλιο, πράγμα που γίνεται πιο συχνά από το Συμβούλιο «γενικών υποθέσεων».

Με τη νέα Συνθήκη καθορίζεται ότι η προεδρία των συνθέσεων του Συμβουλίου, ασκείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών, εκτός από τη σύνθεση των Εξωτερικών Υποθέσεων, βάσει ενός συστήματος ισότιμης εναλλαγής, που ορίζεται με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία. Έτσι, προεδρεύει του Συμβουλίου, ο

υπουργός της χώρας που έχει τη σειρά της στην προεδρία. Αυτή η εναλλαγή της προεδρίας δίνει στην κάθε χώρα την ευκαιρία να αποδείξει την ικανότητά της για προώθηση κοινών πολιτικών με βάση τις προτάσεις της Επιτροπής, προκαλώντας έτσι μια άμιλλα μεταξύ των κρατών μελών για την προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Για να παρακαμφθεί το πρόβλημα των διαφορετικών προτεραιοτήτων των είκοσι επτά προεδριών στην Ένωση, το νομοθετικό έργο βασίζεται σε ένα τριετές στρατηγικό πρόγραμμα που εγκρίνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων υιοθετεί κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους, ένα ετήσιο λειτουργικό πρόγραμμα, που συνοδεύεται από εξαμηνιαίες ημερήσιες διατάξεις των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου.

Το Συμβούλιο βοηθείται από μια Γενική Γραμματεία, που την αποτελούν «Ευρωκράτες» όλων των εθνικοτήτων της Ένωσης, άλλους από εκείνους της Επιτροπής, που είναι όμως οργανωμένοι με παρόμοιο τρόπο. Βοηθείται ακόμη από πολυάριθμες ομάδες εργασίας εθνικών εμπειρογνομόνων, που επεξεργάζονται τις προτάσεις της Επιτροπής και κάνουν έκθεση στην Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων, των κρατών μελών στους Ευρωπαϊκούς θεσμούς, γνωστή ως COREPER, έργο της οποίας είναι η προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου και η εκτέλεση των εντολών που της ανατίθενται από το Συμβούλιο. Η COREPER συνεδριάζει κάθε εβδομάδα σε δύο τμήματα: το πρώτο τμήμα (COREPER I), που αποτελείται από τους Αναπληρωτές Μόνιμους Αντιπροσώπους και εξετάζει τα πιο τεχνικά θέματα και το δεύτερο τμήμα (COREPER II), που αποτελείται από τους ίδιους τους πρέσβεις και εξετάζει τα πιο πολιτικά θέματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις των εθνικών εμπειρογνομόνων, της COREPER και του Συμβουλίου, για να εξηγή τις θέσεις της και να βοηθά την προεδρία να πετύχει συμφωνία επί των προτάσεών της. Αφού εξετάσει ένα θέμα η COREPER, είτε κάνει έκθεση στο Συμβούλιο προτείνοντας το έδαφος για τις διαβουλεύσεις του, επισημαίνοντας τα πολιτικά σημεία τα οποία χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, είτε, εάν επήλθε απόλυτη συμφωνία μεταξύ όλων των Μόνιμων Αντιπροσώπων και του Εκπροσώπου της Επιτροπής, συνιστά στο Συμβούλιο να υιοθετήσει το κείμενο σαν «σημείο Α», δηλαδή χωρίς συζήτηση. Και στις δύο περιπτώσεις, οι εργασίες του Συμβουλίου

διευκολύνονται πολύ λόγω της παρέμβασης της COREPER, καθιστώντας το ένα χρήσιμο τεχνοκρατικό όργανο.

Παρόλο που το Συμβούλιο αποτελείται από μέλη των εθνικών κυβερνήσεων, τα οποία είναι διατεθειμένα να προασπίζουν τα εθνικά συμφέροντα, εντούτοις καταφέρνει να παίζει καλά τον ρόλο ενός ευρωπαϊκού θεσμικού οργάνου, που επιδιώκει και τελικά επιτυγχάνει να βρίσκει τον κοινό παρονομαστή στα προβλήματα και στις πολιτικές.

4.3. Συνεδριάσεις/ συμμαχίες

Οι τακτικές συνεδριάσεις γίνονται συνήθως στις Βρυξέλλες και τρεις μήνες το χρόνο στο Λουξεμβούργο. Οι έκτακτες, γίνονται συχνά στο έδαφος του κράτους που έχει την προεδρία. Οι υπουργοί συνάπτουν φιλίες και συμμαχίες χρήσιμες για την υπεράσπιση κοινών συμφερόντων. Έτσι, οι αρμόδιοι για ένα θέμα υπουργοί σχηματίζουν ένα πολυεθνικό ανθρώπινο δίκτυο, το οποίο έχει εξαιρετική σημασία για την προώθηση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Τέτοιες φιλίες και συμμαχίες συνάπτονται επίσης και στις πολυάριθμες ομάδες εργασίας, που αποτελούνται από μέλη των εθνικών διοικήσεων και οι οποίες συζητούν τις προτάσεις της Επιτροπής και προετοιμάζουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου. Οι συχνές συναντήσεις των υψηλών διοικητικών υπαλλήλων των κρατών μελών, συμβάλλουν στην προσέγγιση των διάφορων θέσεων και στην πρόοδο της διαδικασίας ολοκλήρωσης. Έτσι σχηματίζεται ένα σημαντικό δίκτυο μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων, που παίρνουν μέρος στις εργασίες των επιτροπών και ετοιμάζουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου. Η επιρροή του δικτύου αυτού, που διακατέχεται από ευρωπαϊκό πνεύμα, πάνω στους συναδέλφους τους, εξουδετερώνει κάπως το συντηρητικό πνεύμα των εθνικών κυβερνήσεων, που υποστηρίζουν πεισματικά τις εθνικές θέσεις. Δεδομένου ότι τα εθνικά, περιφερειακά και ακόμη και τα τοπικά συμφέροντα δεν εξαφανίζονται μέσα στη διαδικασία πολυεθνικής ολοκλήρωσης, υπάρχει και θα υπάρχει πάντοτε ανάγκη να συμβιβάζονται τα κοινά με τα εθνικά συμφέροντα, έτσι ώστε να προωθούνται πραγματοποιήσιμες κοινές πολιτικές. Τα ανθρώπινα δίκτυα διαφόρων επιπέδων που σχηματίζονται στους κόλπους του Συμβουλίου εξυπηρετούν αυτή την ανάγκη.

Κεφάλαιο 5

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)

5.1. Ιστορική αναδρομή

Η αρχική μορφή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε καθοριστεί από τη συνθήκη για ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, που είχε υπογραφεί στις 18 Απριλίου 1951. Με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957 είχαν καθιερωθεί δύο νέα σώματα. Η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής ενέργειας. Τα δυο αυτά σώματα ακολούθως είχαν συγχωνευτεί για να δημιουργηθεί η Ενιαία Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τις τρεις Ευρωπαϊκές Κοινότητες εκείνης της εποχής, με βάση την Ενοποιημένη Συνθήκη που υπογράφηκε στις 8 Απριλίου 1965 και που είχε τεθεί σε ισχύ από την 1^η Ιουλίου 1967. Αυτή η ενιαία επιτροπή του 1967 αποτελεί ουσιαστικά το όργανο που ονομάζεται Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που λειτουργεί μέχρι σήμερα και έχει την έδρα του στις Βρυξέλες. Παράλληλα διατηρεί γραφεία στο Λουξεμβούργο και αλλά και αντιπροσωπείες σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.2. Σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Σκοπός

Ένα από τα βασικότερα, θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission). Είναι καθοριστικής σημασίας η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τόσο στη χάραξη πολιτικών, σε παραδοσιακά όσο και σε ανερχόμενα πεδία (Cram, 1994).

Βασικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης νέες νομοθετικές πράξεις. Αυτά είναι στο επίπεδο προτάσεων. Σε εκτελεστικό όμως επίπεδο, είναι αρμόδιο για εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των κοινών πολιτικών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, είναι το αρμόδιο θεσμικό όργανο για τη διαχείριση των προγραμμάτων και τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαμορφώνεται ως ακολούθως. Κάθε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκπροσωπείται από ένα μέλος, που ως

συνήθως αποκαλείται Επίτροπος. Κάθε επίτροπος αναλαμβάνει έναν ρόλο-χαρτοφυλάκιο με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετά από πρόταση του Προέδρου αυτού, όπως για παράδειγμα σε θέματα ανταγωνισμού, άμυνας κτλ. Το χαρτοφυλάκιο αυτό δεν το ασκεί όμως σε θέματα της χώρας του, αλλά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο ορισμός ενός μέλους μιας χώρας ως επίτροπος αυτής, γίνεται με πρόταση της εθνικής κυβέρνησης, με γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και επικύρωση του από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διαδικασία αυτή του ορισμού φανερώνει την ευρωπαϊκή διάσταση που οφείλουν να έχουν τα μέλη. Έχει μεγάλη σημασία ότι στην άσκηση των καθηκόντων του, ο Ευρωπαίος Επίτροπος, τα ασκεί με «ευρωπαϊκή στάση», χωρίς οι χώρες ή οργανισμοί να μπορούν να παρέμβουν σ' αυτόν. Οι Επίτροποι στην ουσία συνιστούν την πολιτική ηγεσία του οργάνου και η θητεία τους είναι πενταετής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ορίζει τον Πρόεδρο της Επιτροπής.

Η Επιτροπή εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Ένωση και προασπίζει τα συμφέροντά της. Καταρτίζει προτάσεις για τη νέα νομοθεσία και σε καθημερινή βάση διαχειρίζεται την υλοποίηση των πολιτικών και τη διάθεση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υλοποιεί και επιβλέπει την υλοποίηση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προτείνοντας νέες νομοθεσίες στο Κοινοβούλιο και Συμβούλιο. Διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό κατανέμοντας τα διαθέσιμα κονδύλια και μεριμνά για την εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Επίσης, εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Ένωση στη διεθνή σκηνή, όπως για παράδειγμα τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται για σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών.

5.3. Υποβολή Νομοθετικών Προτάσεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δικαίωμα υποβολής νομοθετικών προτάσεων για αντιμετώπιση θεμάτων που δε δύναται να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Αυτός ο ρόλος αναλαμβάνεται (αρχή της επικουρικότητας) ώστε να προστατεύσει τόσο τα συμφέροντα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και αυτά των πολιτών της. Στη διαδικασία για πρόταση μιας νομοθετικής πράξης, στοχεύεται να ικανοποιηθεί όσο το

δυνατό μεγαλύτερο φάσμα συμφερόντων σε επίπεδο χωρών μελών. Για να επιτευχθεί αυτό γίνεται επίκληση εμπειρογνωμόνων στις διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας, έτσι ώστε κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας να εξασφαλίζεται ότι θα καλυφθούν όλες οι τεχνικές λεπτομέρειες. Η νομοθετική πρόταση υποβάλλεται με πλειοψηφική διαδικασία. Στις περιπτώσεις που 14 από τους 28 Επιτρόπους συμφωνούν με την πρόταση, αυτή υποβάλλεται στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Η πρόταση αφού συζητηθεί και ενδεχόμενα τροποποιηθεί από τα δύο όργανα αποφασίζουν αν θα την εγκρίνουν ώστε να γίνει νόμος.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία, η Επιτροπή έχει ακόμη έναν άλλο πολύ σημαντικό ρόλο. Εκτός δηλαδή, του ότι είναι σχεδόν, το αποκλειστικό όργανο που έχει το ρόλο των νομοθετικών προτάσεων, μεριμνά ακόμη, για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στα κράτη μέλη. Για τον ρόλο του αυτό, συχνά καλείται και «θεματοφύλακας των Συνθηκών».

5.4. Διαχείριση προϋπολογισμού και κατανομή κονδυλίων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο από κοινού, καταρτίζουν το δημοσιονομικό πλαίσιο με μακροπρόθεσμες πολιτικές για τις δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αρμόδια για να καταρτίζει και να υποβάλλει για έγκριση, προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός τούτου, έχει και ελεγκτικό ρόλο όσον αφορά τις δαπάνες των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από οργανισμούς και αρχές της. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει εξονυχιστικά τη διαχείριση του προϋπολογισμού από την Επιτροπή.

Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται και τα διάφορα κονδύλια για τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως για παράδειγμα τα κονδύλια για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη ως επίσης και το πρόγραμμα Erasmus για ανταλλαγή φοιτητών (Μούσης, 2005).

5.5. Εκπροσώπηση στη διεθνή σκηνή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εκπροσωπείται διεθνώς, σε όλους τους τομείς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκτός όμως των θεμάτων που αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας. Στους δυο αυτούς τομείς, η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι η ύπατη Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) υποστηρίζει την Ύπατη εκπρόσωπο. Προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων και κατευθύνει την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπεί όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς, όπως είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου. Επίσης πραγματοποιεί διαπραγματεύσεις διεθνών συμφωνιών εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι η Συμφωνία Cotonou που είχε αντικείμενο την αναπτυξιακή βοήθεια και το εμπόριο μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αναπτυσσόμενων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού)(Europa,2011).

Κεφάλαιο 6

Δικαστήριο (court of Justice of the European Union)

6.1. Ιστορική αναδρομή - ρόλος

Το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδρύθηκε το 1952 ως δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα κατά τη Συνθήκη των Παρισίων. Από το 1958 με τη συνθήκη της Ρώμης είχε μετονομαστεί σε Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το 1989 ιδρύθηκε το Γενικό Δικαστήριο ως Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με πρόβλεψη της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Σκοπός ήταν να βελτιωθεί η δικαστική προστασία των πολιτών, να μειωθεί ο φόρτος εργασίας και να εκδικάζονται πιο γρήγορα οι υποθέσεις. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εγκαθιδρύθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2005 με πρόβλεψη κατά τη Συνθήκη της Νίκαιας. Έδρα του είναι στο Λουξεμβούργο.

Το Δικαστήριο διασφαλίζει την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλες τις χώρες μέλη της. Διευθετεί ακόμα νομικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των διάφορων κυβερνήσεων των χωρών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι οργανισμοί, οι εταιρείες αλλά και τα Φυσικά πρόσωπα, έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν στο Δικαστήριο, εφόσον θεωρήσουν ότι δεν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά τους από κάποιο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6.2. Δικαιοδοτικά όργανα - Σύνθεση

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελείται από τρία δικαιοδοτικά όργανα:

- Το καθεαυτό Δικαστήριο που ασχολείται με υποθέσεις που υποβάλλουν διάφορα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως επίσης και τα κράτη μέλη. Εδώ εκδικάζονται οι αιτήσεις αναίρεσης κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου και σε περίπτωση που η υπόθεση θεωρηθεί ώριμη για εκδίκαση μπορεί το ίδιο να αποφανθεί για τη διαφορά.

- Το Γενικό Δικαστήριο που ασχολείται με υποθέσεις που υποβάλλουν ιδιώτες, εταιρείες και ορισμένοι οργανισμοί, αλλά και με υποθέσεις που σχετίζονται με το δίκαιο του ανταγωνισμού.
- Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης που εκδίδει αποφάσεις για διαφορές μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μελών του προσωπικού της.

Στο Δικαστήριο μετέχει ένας δικαστής από κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό βοηθείται από εννιά Γενικούς Εισαγγελείς οι οποίοι διατυπώνουν τη νομική γνώμη τους για τις υποθέσεις που εξετάζονται από το Δικαστήριο. Οφείλουν να πράττουν αυτό δημόσια, αμερόληπτα και ανεξάρτητα. Κάθε δικαστής και γενικός εισαγγελέας διορίζονται για θητεία έξι ετών που δύναται να ανανεωθεί και ο διορισμός τους γίνεται μετά από συμφωνία των κυβερνήσεων των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6.3. Κατηγορίες υποθέσεων

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις υποθέσεις που τίθενται ενώπιόν του εκδίδει αποφάσεις, οι συνηθέστεροι τύποι των οποίων είναι οι ακόλουθοι πέντε:

1. Διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης

Τα εθνικά δικαστήρια κάθε χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα αρμόδια για να διασφαλίσουν ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία εφαρμόζεται σωστά στη χώρα αυτή. Υπάρχει ο κίνδυνος ότι τα διάφορα εθνικά δικαστήρια θα την ερμηνεύσουν με διαφορετικό τρόπο. Για να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος προβλέπεται η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης. Έτσι εφόσον ένα εθνικό δικαστήριο έχει αμφιβολία σχετικά με την ερμηνεία ή το κύρος μιας πράξης ευρωπαϊκού δικαίου, μπορεί και ορισμένες φορές οφείλει, να ζητήσει τη συμβουλή του Δικαστηρίου. Η συμβουλή αυτή που παρέχει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ονομάζεται "προδικαστική απόφαση".

2. Διαδικασία επί παραβάσει

Η Επιτροπή μπορεί να κινήσει τη διαδικασία αυτή αν πιστεύει ότι ένα κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωση που υπέχει βάσει του δικαίου της

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαδικασία αυτή μπορεί επίσης να κινηθεί και από άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Δικαστήριο, και στις δύο περιπτώσεις, ερευνά τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν και εκδίδει απόφαση. Όταν διαπιστωθεί ότι όντως, το κράτος μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του, οφείλει να παύσει αμέσως την παράβαση αυτή. Στην περίπτωση που κριθεί από το Δικαστήριο ότι η χώρα δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να της επιβάλει πρόστιμο.

3. Προσφυγές ακύρωσης

Στις περιπτώσεις που ένα κράτος μέλος, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή υπό κάποιες προϋποθέσεις το Κοινοβούλιο, θεωρεί ότι ένας ευρωπαϊκός νόμος είναι άκυρος, μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο να τον ακυρώσει.

Τις προσφυγές ακύρωσης μπορούν ακόμη να τις χρησιμοποιήσουν και ιδιώτες, οι οποίοι ζητούν από το Δικαστήριο να ακυρώσει έναν συγκεκριμένο νόμο που έχει άμεσες και δυσμενείς επιπτώσεις γι' αυτούς προσωπικά.

Αν από το Δικαστήριο κριθεί ότι ο συγκεκριμένος νόμος δεν είχε θεσπιστεί σύννομα ή δεν βρίσκει έρεισμα στις Συνθήκες, δύναται να τον κηρύξει άκυρο.

4. Προσφυγές επί παραλείψει

Η Συνθήκη επιβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και την Επιτροπή όπως σε ορισμένες περιπτώσεις προβαίνουν στη λήψη ορισμένων αποφάσεων. Στην περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν το πράξουν, τα υπόλοιπα κοινοτικά θεσμικά όργανα και υπό κάποιες προϋποθέσεις ιδιώτες ή εταιρείες, μπορούν να προσφύγουν στο Δικαστήριο ζητώντας να διαπιστωθεί επίσημα η σχετική παράλειψη.

5. Ευθείες προσφυγές

Κάθε φυσικό πρόσωπο ή επιχείρηση που έπαθε ζημία εξαιτίας δράσης ή παράλειψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή μέλους του προσωπικού της μπορεί να προσφύγει στο Γενικό Δικαστήριο ζητώντας αποζημίωση

6.3. Διαδικασία εκδίκασης απόφασης

Για κάθε υπόθεση που τίθεται ενώπιον του Δικαστηρίου ορίζεται ένας δικαστής και ένας γενικός εισαγγελέας. Ακολουθείται μια διαδικασία με δύο στάδια: ένα έγγραφο και ένα προφορικό στάδιο.

1. Έγγραφο στάδιο

Από την αρχή, όλα τα μέρη υποβάλλουν γραπτή δήλωση προς τον δικαστή που έχει αναλάβει την υπόθεση. Στη συνέχεια, αυτός με τη σειρά του, συντάσσει σύνοψη όλων των δηλώσεων και το νομικό ιστορικό της υπόθεσης.

2. Προφορικό στάδιο

Δεύτερο στάδιο είναι η δημόσια συνεδρίαση. Ανάλογα με την περιπλοκότητα της υπόθεσης, η διαδικασία αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί ενώπιον 3, 5 ή 13 δικαστών ή ενώπιον της ολομέλειας του Δικαστηρίου. Κατά τη δημόσια συνεδρίαση, οι δικηγόροι των διαδίκων προβάλλουν τα επιχειρήματά τους ενώπιον των δικαστών και του γενικού εισαγγελέα, οι οποίοι μπορούν να τους υποβάλουν ερωτήσεις.

Ο γενικός εισαγγελέας αναπτύσσει τη γνώμη του και ακολούθως οι δικαστές διασκέπτονται και λαμβάνουν την απόφασή τους.

Γνωμοδοτήσεις από τους γενικούς εισαγγελείς γίνονται μόνο για τις υποθέσεις που το Δικαστήριο κρίνει ότι εγείρουν νέα νομικά ζητήματα και το Δικαστήριο δεν ακολουθεί απαραίτητα τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα.

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και διαβάζονται σε δημόσιες συνεδριάσεις οι οποίες τακτικά καλύπτονται και τηλεοπτικά.

Παρόμοια με αυτή τη διαδικασία ακολουθείται και στο Γενικό Δικαστήριο, με διαφορά όμως ότι εδώ δεν δίδεται γνώμη γενικού εισαγγελέα.

Κεφάλαιο 7

Οικονομικά Θεσμικά Όργανα

7.1. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι ένα συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ιδρυθεί το 1957. Αρχικά είχε λειτουργήσει ως φόρουμ για συζήτηση διάφορων ζητημάτων της ενιαίας αγοράς.

Σήμερα, παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκδίδοντας γνωμοδοτήσεις αναφορικά με την προτεινόμενη κοινοτική νομοθεσία. Η ΕΟΚΕ εκδίδει ακόμη «γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας» για διάφορα θέματα που θεωρεί ότι χρήζουν εξέτασης.

Ένα από τα κυριότερα καθήκοντα της ΕΟΚΕ είναι να λειτουργεί και ως γέφυρα μεταξύ των διάφορων θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τη μια και της κοινωνίας των πολιτών, από την άλλη.

Τα μέλη της ΕΟΚΕ, στις χώρες τους, εκπροσωπούν ένα ευρύ φάσμα εθνικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συμφερόντων. Τα μέλη της, είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες. Των Εργοδοτών, των Μισθωτών και των «Διάφορων Δραστηριοτήτων», στην οποία περιλαμβάνονται οι γεωργικές οργανώσεις, οι ενώσεις καταναλωτών, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οργανώσεις για την οικογένεια, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, κτλ. Με αυτό τον τρόπο, τα μέλη της ΕΟΚΕ σχηματίζουν μια γέφυρα που συνδέει την Ευρωπαϊκή Ένωση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των κρατών μελών.

Η ΕΟΚΕ, κατά μέσο όρο, κάθε χρόνο, εκδίδει 170 συμβουλευτικά έγγραφα και γνωμοδοτήσεις τα οποία προωθούνται στα διάφορα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ακολούθως δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αριθμεί 353 μέλη, τα οποία εκπροσωπούν ομάδες

οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων από όλη την Ευρώπη. Τα μέλη της ΕΟΚΕ επιλέγονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θητεία πέντε ετών που δύναται να ανανεωθεί. Τα μέλη της ΕΚΟΕ δεν έχουν μισθοδοσία, λαμβάνουν όμως επιδόματα για την κάλυψη των εξόδων των ταξιδιών και διαμονής τους για τις συνεδριάσεις που συμμετέχουν. Ο αριθμός των μελών που προέρχονται από κάθε κράτος μέλος είναι ανάλογος του πληθυσμού της κάθε χώρας. Έτσι έχουμε Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο - 24 μέλη, Ισπανία, Πολωνία – 21 μέλη, Ρουμανία – 15 μέλη, Βέλγιο, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Αυστρία, Σουηδία, Τσεχία, Ουγγαρία, Βουλγαρία – 12 μέλη, Δανία, Ιρλανδία, Κροατία, Φινλανδία, Λιθουανία, Σλοβακία - 9 μέλη, Εσθονία, Λετονία, Σλοβενία – 7 μέλη, Λουξεμβούργο, Κύπρος – 6 μέλη και Μάλτα – 5 μέλη.

7.2. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι ένα από τα πιο σημαντικά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η έδρα της βρίσκεται στη Φρανκφούρτη Γερμανίας.

Ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είναι η διαχείριση του Ευρώ που είναι το ενιαίο νόμισμα και η διαφύλαξη της σταθερότητας των τιμών σ' όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΚΤ έχει ακόμη την αρμοδιότητα για τη χάραξη και εφαρμογή της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει ακόμη στόχο να διαφυλάσσει τη σταθερότητα των τιμών σε χώρες μέλη, που χρησιμοποιούν το ευρώ ή είναι σε φάση εισόδου σ' αυτό (Γιαννίσης, 2004) και τη σταθερότητα του δημοσιονομικού συστήματος, διασφαλίζοντας την κατάλληλη εποπτεία των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Στις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συγκαταλέγονται οι εξής:

- ο καθορισμός βασικών επιτοκίων στην ευρωζώνη και ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος,

- η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεματικών της ευρωζώνης και η αγορά ή πώληση νομισμάτων όταν κρίνεται αναγκαία για τη διατήρηση της ισορροπίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών,
- η συμβολή για διασφάλιση κατάλληλης εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών,
- η παροχή άδειας στις κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης να εκδίδουν χαρτονομίσματα του ευρώ,
- η παρακολούθηση των τάσεων των τιμών και η αξιολόγηση του κινδύνου που αυτές συνεπάγονται για τη σταθερότητα των τιμών στην ευρωζώνη.

Μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αναπτύσσονται διάφορες εσωτερικές δομές όπως, είναι η Εκτελεστική Επιτροπή, που είναι αρμόδια για να παρακολουθεί τη διαχείριση των τρεχουσών υποθέσεων της τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο, που έχει αρμοδιότητα να διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική στην ευρωζώνη και να καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού που επιβάλλονται από την Κεντρική Τράπεζα στις εμπορικές τράπεζες και το Γενικό Συμβούλιο, το οποίο συμμετέχει τόσο στις συμβουλευτικές και συντονιστικές λειτουργίες της ΕΚΤ όσο και στην προετοιμασία της προσχώρησης νέων χωρών στην ευρωζώνη.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι τελείως ανεξάρτητη. Η Τράπεζα, οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες του ευρωσυστήματος και όλα τα όργανα λήψης αποφάσεων τους, δε δύνανται να ζητούν ή να δέχονται υποδείξεις από οποιονδήποτε άλλον οργανισμό. Αυτή την αρχή οφείλουν να τη σέβονται όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και οι εθνικές κυβερνήσεις (Europa,2011).

7.3. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) έχει έδρα το Λουξεμβούργο και είναι το χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει ως αποστολή την απρόσκοπτη ανάπτυξη της κοινής αγοράς για το συμφέρον της Ένωσης (Euro-Info,2011).

Η ΕΤΕπ παρέχει μακροπρόθεσμα δάνεια για επενδύσεις κεφαλαίου για μια ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελεί μια ευέλικτη και συμφέρουσα πηγή χρηματοδότησης και είναι το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο, που σύμφωνα με τα στοιχεία του 2010 το ύψος των ετήσιων χορηγήσεων του ανέρχεται στα 33 δισ. Ευρώ.

Σκοπός ίδρυσής της ήταν η χρηματοδότηση όλων των αναγκαίων έργων για να επιτευχθούν οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέτοιου είδους δραστηριότητες είναι χρηματοδοτήσεις έργων περιφερειακής ανάπτυξης δικτύων μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων, ανάπτυξη δικτύων επικοινωνίας, τηλεπικοινωνίας και ενέργειας, υποστήριξη διάφορων περιβαλλοντικών ερευνητικών προγραμμάτων, έρευνα και ανάπτυξη της σύγχρονης τεχνολογίας και χρηματοδότηση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών προγραμμάτων. Πέραν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δραστηριοποιείται σε ακόμα 130 χώρες, υποστηρίζοντας βασικά προγράμματα που αφορούν οικονομική συνεργασία και χρηματοδότηση εκπαιδευτικών και κοινωνικών προγραμμάτων.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ανήκει στα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δανείζεται χρήματα από τις διάφορες αγορές κεφαλαίων, τα οποία ακολούθως δανείζει σ' αυτά, ως επίσης και σε μελλοντικά κράτη μέλη, αλλά και χώρες - εταίρους με χαμηλά επιτόκια σε διάφορα προγράμματα που βελτιώνουν τις υποδομές, την προμήθεια ενέργειας ή τα περιβαλλοντικά πρότυπα, τόσο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και σε γειτονικές ή αναπτυσσόμενες χώρες. Δε λειτουργεί σε κερδοσκοπική βάση δανείζοντας τα χρήματα με επιτόκιο κοντά στο κόστος δανεισμού της.

7.4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) είναι ένας χρηματοδοτικός οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει σκοπό να στηρίζει την οικονομική μεγέθυνση και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Αρχικά είχε ιδρυθεί ως μια κοινοπραξία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την εκπροσώπηση της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διάφορων δημόσιων και ιδιωτικών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, από όλα τα κράτη μέλη. Το ΕΤΕ προωθώντας βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επενδύσεις υποστηρίζει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Σημαντικό θέμα είναι η διαφοροποίησή του από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αφού το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων δε δανείζει χρήματα ούτε χορηγεί επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις, όπως κάνει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αλλά προσφέρει εγγυήσεις για τα επενδυτικά δάνεια και χρηματοδοτεί κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων συνήθως παρέχει εγγυήσεις σε θέματα τηλεπικοινωνιών, μεταφορών ενέργειας και ανάπτυξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Εκτός από αυτά παρέχει ακόμη εγγυήσεις και σε μικρές επιχειρήσεις που παρουσιάζουν πιστωτικά προβλήματα. Τέλος, μαζί με την επιτροπή και με πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου, ανέπτυξε καινοτόμα προγράμματα για ενίσχυση επενδύσεων σε θέματα περιβάλλοντος. Με τον τρόπο αυτό διευρύνεται η πρόσβαση των ΜΜΕ στα τραπεζικά δάνεια (ΕΙΒ, 2011). Καθ' όλη τη διάρκεια της εμπλοκής του, με στόχο να ενισχύει τη δράση του, παρέχει την απαραίτητη τεχνική υποστήριξη ώστε να εξασφαλίζονται όλοι οι στόχοι των επιχειρήσεων.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων διαθέτει Εποπτικό Συμβούλιο, που το αποτελούν επτά μέλη. Δυο από αυτά εκπροσωπούν την Επιτροπή, τα τρία μέλη την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τα υπόλοιπα δύο μέλη τα χρηματοδοτικά ιδρύματα των κρατών μελών (ΕΙΒ, 2011). Επιτροπή αποτελούμενη από τρία μέλη έχει ευθύνη διαχείρισης του Ταμείου.

Εκ μέρους του ΕΤΕ οι εγγυήσεις παρέχονται όλες κατόπιν σχεδιασμού. Επειδή καθένα από τα σχέδια για τα έργα υποδομής έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά εκτιμούνται με πάσα λεπτομέρεια και ξεχωριστά όλες οι προτάσεις.

Για την προώθηση προτάσεων στον τομέα των υποδομών και τη διεύρυνση πιθανών συνεργασιών για πραγματοποίηση σχεδίων, εκτός από στενή συνεργασία με τους μετόχους του, το ΕΤΕ δέχεται και προτάσεις από τον ευρύτερο τραπεζικό τομέα, την επενδυτική κοινότητα και τις δημόσιες αρχές (Euro-Info,2011).

Το Ταμείο αυτό διοικείται και διευθύνεται από τη γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο και το γενικό διευθυντή. Τα μέλη του Ταμείου αποτελούν τη γενική συνέλευση. Δηλαδή από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που την εκπροσωπεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του καταστατικού. Η συνέλευση συνέρχεται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο. Το κάθε μέλος του Ταμείου διαθέτει ίσο αριθμό ψήφων με τον αριθμό των μεριδίων στα οποία έχει εγγραφεί. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία, εκτός και αν προβλέπεται διαφορετικά από το καταστατικό. Το συμβούλιο είναι επταμελές, τα μέλη του διορίζονται από τη γενική συνέλευση και ορίζονται από τα μέλη του Ταμείου. Τα μέλη του Ταμείου λειτουργούν όσο το δυνατόν καλύτερα και τελείως ανεξάρτητα αποκλειστικά για το συμφέρον του.

Λογοδοτούν μόνον στη γενική συνέλευση. Έχουν διετή θητεία που είναι ανανεώσιμη. Το ταμείο διοικείται από γενικό διευθυντή που ενεργεί τελείως ανεξάρτητα αλλά είναι υπεύθυνος έναντι του διοικητικού συμβουλίου. Ο διορισμός του ισχύει για πέντε έτη, περίοδος που είναι ανανεώσιμη.

Κεφάλαιο 8

Άλλα Θεσμικά Όργανα

8.1. Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΤΠ) είναι το πιο νέο από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά ο ρόλος του είναι πολύ σημαντικός. Είναι ένα σώμα από αντιπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών και οι οποίοι έχουν συμβουλευτικό ρόλο σε πολλά και διάφορα θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το απαρτίζουν 350 τακτικά και άλλα τόσα, ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη, που διορίζονται από το Συμβούλιο με ομοφωνία, για πενταετή θητεία, κατόπιν προτάσεων από τα κράτη μέλη. Ο ρόλος των μελών της ΕΤΠ είναι διπλός έναντι στους πολίτες αφού εκ πρώτης, στη διαδικασία της επεξεργασίας των κοινοτικών πολιτικών λαμβάνουν υπόψη τα άμεσα συμφέροντα των πολιτών και αφετέρου διαβιβάζουν σ' αυτούς πολύ συχνά όλα τα πεπραγμένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι ένα ανεξάρτητο όργανο. Τα μέλη της δεν δεσμεύονται και ασκούν με πλήρη ανεξαρτησία τα καθήκοντά τους, για το γενικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών που αυτοί, εκπροσωπούν. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης για θέματα που αφορούν άμεσα τις αρχές τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης όπως για παράδειγμα την πολιτική απασχόλησης, το περιβάλλον, την εκπαίδευση ή τη δημόσια υγεία, οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών. Η θητεία τόσο των τακτικών όσο και των αναπληρωματικών μελών της ΕΤΠ είναι πενταετής. Διορίζονται από το Συμβούλιο μετά από προτάσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κάθε κράτος μέλος κάνει την επιλογή των μελών του με τον δικό του τρόπο. Παρ' όλο τούτο όλες οι αντιπροσωπεΐες θα εκφράζουν την πολιτική, γεωγραφική και περιφερειακή/ τοπική κατάσταση του εκάστοτε κράτους.

Μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας της Επιτροπής των Περιφερειών, αναπτύσσονται έξι άτυπες επιτροπές, οι οποίες εξετάζουν διαφορετικούς

τομείς πολιτικής και προετοιμάζουν τις διάφορες γνωμοδοτήσεις που συζητούνται στις συνεδριάσεις της ολομέλειας. Οι τομείς αυτοί είναι Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας, Ιθαγένειας – Διακυβέρνησης - Θεσμικών και Εξωτερικών Υποθέσεων, Εδαφικής Συνοχής, Εκπαίδευσης - Νεολαίας και Έρευνας και Φυσικών πόρων.

8.2. Ευρωπαϊκός Διαμεσολαβητής

Ο Ευρωπαϊκός Διαμεσολαβητής είναι ένα πολύ σημαντικό θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναπτύχθηκε με απώτερο σκοπό την προστασία των ευρωπαίων πολιτών. Κοντά του καταφεύγουν οι πολίτες που κατά την άποψή τους έχουν πέσει θύματα λόγω κακής διοίκησης των ευρωπαϊκών οργάνων και οργανισμών. Όταν ένας πολίτης καταφύγει στο όργανο αυτό, τα Ευρωπαϊκά όργανα και οργανισμοί είναι υποχρεωμένα να του παράσχουν οποιαδήποτε στοιχεία που θα τους ζητηθεί. Ο Διαμεσολαβητής έχει πολύ σημαντική θέση και έχει εξουσιοδοτηθεί να απευθύνει συστάσεις στα διάφορα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και να παραπέμπει τις υποθέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο όταν το θεωρεί σκόπιμο, εξάγει πολιτικά συμπεράσματα από τη στάση που υιοθετεί η διοίκηση.

Όσοι πολίτες επιθυμούν να κάνουν καταγγελία θα πρέπει να απευθύνουν μέσα σε χρονική περίοδο δύο ετών, επιστολή σε ηλεκτρονική μορφή στον Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή, στον οποίο θα εκθέσουν τα στοιχεία της ταυτότητας του καταγγέλλοντος, το θεσμικό όργανο ή την υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καταγγέλλει ως επίσης και τους λόγους για τους οποίους κάνει την καταγγελία. Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, μόλις λάβει την καταγγελία, την εξετάζει και ακολούθως ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για το αποτέλεσμα της έρευνάς του.

Οι καταγγελίες που δέχεται ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής είναι για θέματα άδικης μεταχείρισης, διακριτικής μεταχείρισης, κατάχρησης εξουσίας, παράλειψης ή άρνησης ενημέρωσης, αδικαιολόγητη καθυστέρηση και παράτυπες διαδικασίες.

Ο Διαμεσολαβητής εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για θητεία πέντε ετών η οποία μπορεί να ανανεωθεί.

8.3. Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Υπηρεσία επιλογής του προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (EPSO) άρχισε λειτουργία τον Ιανουάριο 2003. Έργο της υπηρεσίας είναι να προετοιμάζει όλους τους ανοικτούς διαγωνισμούς που γίνονται για να επιλέγεται το ειδικευμένο προσωπικό που προσλαμβάνουν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο, το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η Επιτροπή των Περιφερειών και ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής. Η EPSO μπορεί επίσης να βοηθήσει κάποια μεμονωμένα όργανα για να διοργανώσουν ειδικές εκστρατείες πρόσληψης όπως είναι οι έκτακτες και βοηθητικές θέσεις.

Η συγκεκριμένη υπηρεσία συγκεντρώνει τους πόρους των διάφορων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, έτσι ώστε να οργανώνεται και σχεδιάζεται όσο το δυνατό καλύτερα η πρόσληψη των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαδικασία αυτή διευκολύνει πάρα πολύ το σχεδιασμό των διάφορων διαγωνισμών αφού εξασφαλίζονται ομοιόμορφες προδιαγραφές και αρχές, στις προσλήψεις. Όλα τα πρόσωπα που ενδιαφέρονται για να εργαστούν σε κάποιο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει απαραίτητα να απευθύνονται στην EPSO.

8.4. Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αντιπροσωπεύει τους φορολογούμενους και αρμοδιότητά του είναι ο έλεγχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο κατά πόσο δαπανεί τα χρήματά της σύμφωνα με τους κανόνες, κανονισμούς προϋπολογισμού και τους σκοπούς για τους οποίους αυτά προορίζονται.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο παρέχει εγγυήσεις ώστε να τηρούνται οι ηθικοί, διοικητικοί και λογιστικοί κανόνες. Οι εκθέσεις που συντάσσονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι μια πολύ πλούσια πηγή πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το 2013, Οι πράξεις προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είχαν ανέλθει στα 148,5 δις. ευρώ, στα οποία περιλαμβάνονται τόσο οι δανειοληπτικές όσο και οι δανειοδοτικές δραστηριότητές της.

Το κάθε θεσμικό και επικουρικό όργανο που έχει πρόσβαση στα διάφορα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελέγχεται, γι' αυτό οφείλει πάντοτε να παρέχει όλες τις πληροφορίες και έγγραφα που του ζητεί το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Δεν είναι μόνο τα ευρωπαϊκά όργανα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του αλλά και οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις που διαχειρίζονται κοινοτικά κονδύλια, τα οποία έχουν υποχρέωση να αποδεικνύουν προς το Συνέδριο ότι τα διαχειρίζονται με χρηστό τρόπο. Αυτό ισχύει και για τους δικαιούχους κοινοτικής ενίσχυσης, τόσο εντός όσο και εκτός Ένωσης. Καθήκον του οργάνου και των ελεγκτών του είναι να ελέγχουν κατά πόσο τα έσοδα και οι δαπάνες που γίνονται τηρούν τους νομικούς κανονισμούς και συμφωνούν με τις δημοσιονομικές και λογιστικές αρχές της Κοινότητας. Εκτός τούτου, το Ελεγκτικό Συνέδριο διασφαλίζει ότι αξιοποιούνται ορθολογιστικά τα χρήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελέγχοντας εάν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι δημοσιονομικής διαχείρισης, σε ποιο βαθμό και με ποιο κόστος.

Όταν και εφόσον χρειάζεται, το Συνέδριο, πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους στα γραφεία των διάφορων ευρωπαϊκών οργάνων, τόσο στα κράτη μέλη όσο και εκτός. Για τους ελέγχους αυτούς, δεν απαιτείται η λήξη της οικονομικής χρήσης. Την ευθύνη για πρόληψη, εντοπισμό και διερεύνηση παρατυπιών έχουν τα άτομα που υπεύθυνα για τη διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις περιπτώσεις όπου από το Συνέδριο εντοπίζονται λάθη, παρατυπίες ή και πιθανές περιπτώσεις απάτης, γνωστοποιεί αυτές στις οικείες διοικήσεις και σε άλλους αρμόδιους οργανισμούς ώστε να λάβουν την ανάλογη δράση. Εκτός αυτών δύναται ακόμη να επισημάνει αδυναμίες στα διάφορα συστήματα και διαδικασίες εξαιτίας των οποίων πιθανόν να δημιουργήθηκαν κάποια συγκεκριμένα προβλήματα. Με αυτό τον τρόπο, από το Ελεγκτικό Συνέδριο προωθείται η καλύτερη χρήση των χρημάτων των φορολογούμενων και βοηθά στη βελτίωση των διαφόρων συστημάτων διαχείρισης.

Κάθε χρόνο ετοιμάζει έκθεση, στην οποία δημοσιεύει όλες τις παρατηρήσεις που κάνει αναφορικά με τη διαχείριση των οικονομικών της ένωσης, στην οποία περιλαμβάνονται και οι απαντήσεις των ενδιαφερομένων οργάνων. Σ' αυτή την ετήσια έκθεση επισημαίνονται οι διάφοροι τομείς στους οποίους μπορεί και είναι επιθυμητό να γίνουν βελτιώσεις. Η έκθεση αυτή εγκρίνεται το μήνα Νοέμβριο κάθε έτους και εξετάζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατόπιν συστάσεως του Συμβουλίου, έτσι ώστε να μπορέσει να δοθεί ή όχι απαλλαγή στην Επιτροπή για να διαχειριστεί τον προϋπολογισμό. Εντούτοις, από το Συνέδριο δεν εκφράζεται μόνο σε αυτή την περίπτωση η άποψή του. Σε κάθε στιγμή έχει τη δυνατότητα να εκδίδει ειδικές εκθέσεις για επιμέρους ζητήματα ως προς τη διαχείριση του προϋπολογισμού, όπως είναι για παράδειγμα η ετήσια έκθεση. Έτσι και αυτές οι ειδικές εκθέσεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση που τα διάφορα όργανα θεωρήσουν, από πλευράς τους, ότι σε ορισμένες πτυχές διαχείρισης των κονδυλίων τους χρειάζονται καθοδήγηση, έχουν τη δυνατότητα να ζητούν γνωμοδότηση από το Συνέδριο, ενώ οφείλουν να ζητούν γνωμοδότηση πριν αυτά εκδώσουν έγγραφα που θα αφορούν τους δημοσιονομικούς κανονισμούς και τους ιδίους πόρους, δηλαδή έσοδα του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διαβιβάζεται ακόμη δήλωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με την οποία διαβεβαιώνεται η ακρίβεια των λογαριασμών ως επίσης η νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων. Εδώ πρόκειται για μια επίσημη δήλωση προς τους φορολογούμενους ότι τα χρήματά τους έχουν δαπανηθεί στους τομείς και σκοπούς για τους οποίους ήταν προορισμένα (Eurora, 2011)

8.5. Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων αποτελεί έναν πολύ σημαντικό θεσμικό όργανο ως προς τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει ρόλο ώστε να διασφαλίζει το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής των ευρωπαίων πολιτών, στις περιπτώσεις που τα θεσμικά όργανα ή οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και δύναται να εξακριβωθεί η ταυτότητά τους. Πέραν αυτών, από

τον Επόπτη παρέχονται συμβουλές για όλα τα θέματα που αφορούν επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο όρος «επεξεργασία» καλύπτει δραστηριότητες που αφορούν τη συλλογή πληροφοριών, την καταγραφή και αποθήκευσή τους, την ανάκτησή τους για ανάγνωση, την αποστολή ή διάθεσή τους, ως επίσης και την παρεμπόδιση μετάδοσής τους, τη διαγραφή ή την καταστροφή δεδομένων.

Από τον Επόπτη προβάλλονται πολύ αυστηροί κανόνες στα διάφορα όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης έτσι ώστε με τη σειρά τους να μην επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κάνουν γνωστά κάποια δεδομένα όπως είναι η φυλετική καταγωγή, η εθνικότητα, οι θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις, η πολιτική-συνδικαλιστική δραστηριοποίηση κτλ. Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και τα θέματα υγείας και σεξουαλικότητας των ατόμων από το οποίο όμως εξαιρούνται οι πληροφορίες για περιπτώσεις που είναι αναγκαίες για υγειονομικούς σκοπούς. Στην ουσία το συγκεκριμένο όργανο συνιστά έναν υπερ-δεοντολογικό πλαίσιο λειτουργίας αυτών των υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η ατομικότητα του κάθε ευρωπαίου πολίτη. Κάθε όργανο ή οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωμένο να συνεργάζεται με τον Επόπτη για να εξασφαλίζεται η εφαρμογή των κανόνων, όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Πρακτικά ο τρόπος λειτουργίας του Επόπτη είναι ο ακόλουθος. Σε περίπτωση που ένα άτομο θεωρεί για κάποιους λόγους ότι έχει παραβιαστεί το δικαίωμα της ιδιωτικής του ζωής λόγω κατάχρησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από κάποιο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης, θα πρέπει εξ αρχής να απευθυνθεί σε άτομα που είναι υπεύθυνα για την επεξεργασία. Εάν το άτομο αυτό δεν μείνει ικανοποιημένο από το αποτέλεσμα, θα πρέπει να έλθει σε επαφή με τον αρμόδιο υπάλληλο προστασίας δεδομένων. Τα ονόματα των υπαλλήλων αυτών βρίσκονται στην επίσημη ιστοσελίδα του ΕΕΠΔ. Το άτομο αυτό δύναται ακόμη να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος με τη σειρά του εξετάζει τη συγκεκριμένη καταγγελία και θα τον ενημερώσει το συντομότερο δυνατό για το αποτέλεσμα της έρευνάς του. Ο ΕΕΠΔ έχει δυνατότητα να δώσει εντολή στο εμπλεκόμενο όργανο ή οργανισμό ώστε να διορθώσει, δεσμεύσει, διαγράψει ή καταστρέψει

οποιοδήποτε από τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ήταν αντικείμενο παράνομης επεξεργασίας. Στην περίπτωση που υπάρχει διαφωνία με την απόφασή του, δύναται να γίνει προσφυγή στο Δικαστήριο.

Ο θεσμός του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων έχει δημιουργηθεί το έτος 2001 και η θητεία του είναι πενταετής και ανανεώσιμη. Έδρα του βρίσκεται στις Βρυξέλλες. Από τον ΕΕΠΔ παρέχονται συμβουλές για όλα τα θέματα που αφορούν επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είτε αφορούν την επεξεργασία από τα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε και προτάσεις νέας νομοθεσίας. Συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές προστασίας των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως επίσης και άλλους αρμόδιους φορείς.

8.6. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής

Συνεργασίας στο Εξωτερικό (FRONTEX)

Ο ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει συσταθεί με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004, του Συμβουλίου (26.10.2004, ΕΕ L 349/25.11.2004). Καθήκον του Frontex είναι ο συντονισμός της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων. Υποστηρίζει τα κράτη μέλη με εκπαίδευση των εθνικών συνοριακών φυλάκων καθιερώνοντας μεταξύ άλλων, κοινές προδιαγραφές εκπαίδευσης. Επίσης πραγματοποιεί αναλύσεις κινδύνου παρακολουθώντας τις εξελίξεις των ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων. Πέραν τούτων υποστηρίζει τα κράτη μέλη στις περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή βοήθεια στα εξωτερικά τους σύνορα ενώ τους παρέχει και την αναγκαία στήριξη για οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού.

Ο Frontex συνδέεται πολύ στενά με άλλους εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι αρμόδιοι για την ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων, όπως είναι η EUROPOL, η CEPOL, η OLAF, για την τελωνειακή συνεργασία και τη συνεργασία για τους φυτοϋγειονομικούς και κτηνιατρικούς ελέγχους, έχοντας σκοπό να προωθήσουν τη γενική συνοχή. Παράλληλα ενισχύει την

ασφάλεια των συνόρων αφού εξασφαλίζει το συντονισμό των ενεργειών των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των κοινοτικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων.

8.7. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) είναι ένας από τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ιδρυθεί με σκοπό να ενισχύσουν τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να εφαρμόσουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ο οργανισμός αυτός αποτελεί την ικανοποίηση της επιθυμίας για γεωγραφική αποκέντρωση και για την ανάγκη να εκτέλεσης νέων νομικών, τεχνικών ή και επιστημονικών καθηκόντων. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών αποτελεί κοινή αξία σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: «Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου». Ως συμπέρασμα αυτού διαπιστώνεται ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν το θεμέλιο λίθο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προστασία και προαγωγή αυτών αποτελούν ένα βασικό στόχο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Για διαφύλαξη των δικαιωμάτων αυτών υπάρχουν αρκετά και διάφορα εργαλεία. Ένα από τα πιο σημαντικά είναι ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων που έχει ανακηρυχτεί τον Δεκέμβριο του 2000, από τους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο οποίος επιβεβαιώνει τα δικαιώματα που απορρέουν, ειδικότερα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις και τις διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ως επίσης και από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στο χάρτη δηλώνεται ότι οι λαοί της Ευρώπης αποφάσισαν να μοιραστούν ένα ειρηνικό μέλλον, θεμελιωμένο σε κοινές αξίες, στα πλαίσια

μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης «η οποία εδράζεται στις αδιαίρετες και οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης ερείδεται στις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου». Κατά το μήνα Δεκέμβριο του 2003 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίστηκε να διευρυνθεί η εντολή του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας για να μετατραπεί σε Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η απόφασή του αυτή ουσιαστικά έθεσε τέλος σε έναν μακρύ διάλογο που διεξαγόταν και στο πλαίσιο του οποίου, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν εκφράσει την υποστήριξή τους στη σύσταση ενός οργανισμού σαν αυτόν. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολονίας, τον Ιούνιο του 1999, είχε προτείνει όπως εξεταστεί η ανάγκη για έναν οργανισμό θεμελιωδών δικαιωμάτων και δημοκρατίας. Η ιδέα αυτή είχε υποστηριχθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κατόπιν ευρείας και δημόσιας διαπραγμάτευσης, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Ιούλιο του 2005, εκδόθηκε πρόταση σχετικά με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Στις 15 Φεβρουαρίου 2007 το Συμβούλιο έκδωσε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 168/2007 για ίδρυση στη Βιέννη της Αυστρίας, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα εγκαίνια του οργανισμού αυτού έγιναν την 1η Μαρτίου 2007, στη Βιέννη, με τη συμμετοχή του προέδρου και του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του καγκελάριου και του υπουργού εξωτερικών της Αυστρίας, του υπουργού δικαιοσύνης της Γερμανίας και του γενικού γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο οργανισμός αυτός έχει στόχο να παρέχει στα αντίστοιχα θεσμικά όργανα και αρχές της Κοινότητας και των κρατών μελών, βοήθεια και συμβουλές από εμπειρογνώμονες αναφορικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα όταν εφαρμόζεται το κοινοτικό δίκαιο, καθώς επίσης να τα βοηθήσει όταν λαμβάνουν διάφορα μέτρα για να διαμορφώσουν κατάλληλες δράσεις.

Για να μπορέσει να επιτύχει το στόχο του, ο οργανισμός θα αναπτύξει δραστηριότητες σύμφωνα με τα ακόλουθα βασικά καθήκοντα:

- Συλλογή, ανάλυση και διάδοση αντικειμενικών και αξιόπιστων δεδομένων.

- Ανάπτυξη της σύγκρισης και αξιοπιστίας των δεδομένων μέσω νέων μεθόδων και προτύπων.
- Πραγματοποίηση και προώθηση ερευνών και μελετών στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- Διατύπωση και δημοσίευση συμπερασμάτων και γνώμων σε ειδικά θέματα, είτε με πρωτοβουλία δική του είτε μετά από αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου ή της Επιτροπής.
- Προώθηση διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών.

Τα καθήκοντα στον οργανισμό αυτό εκτελούνται σύμφωνα με ετήσιο πρόγραμμα εργασίας, το οποίο συντάσσεται βάσει ενός πενταετούς πλαισίου που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 28 Φεβρουαρίου 2008. Στον βασικό κανονισμό αναφέρεται ότι, ο οργανισμός οφείλει να συνεχίσει να καλύπτει τα φαινόμενα ρατσισμού, ξενοφοβίας και αντισημιτισμού ως ουσιαστικά στοιχεία για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο FRA συνεργάζεται πολύ με άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμούς που λειτουργούν τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ ενίσχυσε περισσότερο και τη συνεργασία του με το Συμβούλιο της Ευρώπης. Πέραν τούτων ανέπτυξε πολύ ενεργές σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών διαμέσου της δημιουργίας μιας πλατφόρμας θεμελιωδών δικαιωμάτων.

8.8. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ) έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με την κοινή δράση του Συμβουλίου των Υπουργών της 12ης Ιουλίου 2004 και αποτελεί μία από τις Υπηρεσίες της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΑΑ) και έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες. Συμμετέχουν στον οργανισμό αυτό όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός από τη Δανία. Η Κύπρος έχει γίνει πλήρες μέλος του ΕΟΑ με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 25 Ιουνίου 2004. Ο οργανισμός αυτός έχει αποστολή να υποστηρίξει τις προσπάθειες του Συμβουλίου και των κρατών μελών ώστε να βελτιωθεί η αμυντική δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα διαχείρισης κρίσεων αλλά και η υποστήριξη της ΕΠΑΑ. Πέραν τούτου έχει επί πλέων σκοπό να προώθηση και ενίσχυση την

ευρωπαϊκή συνεργασία στο τομέα των εξοπλισμών, ενώ προσβλέπει ακόμη στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης, στον τομέα της άμυνας, με σκοπό να δημιουργηθεί μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά αμυντικού εξοπλισμού, ως επίσης και την προαγωγή της έρευνας.

Ο ΕΟΑ τελεί υπό τον πολιτικό έλεγχο και την εποπτεία του Συμβουλίου και γι' αυτό εκδίδονται από το Συμβούλιο κάθε χρόνο κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις δραστηριότητες του, οι οποίες βασικά αφορούν το πρόγραμμα εργασιών του και εγκρίνει ανά τριετία το χρηματοδοτικό του πλαίσιο. Υποβάλλει τακτικά έκθεση στο Συμβούλιο αναφορικά με τις δραστηριότητές του. Στα όργανα του ΕΟΑ περιλαμβάνονται ο Αρχηγός του Οργανισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Γενικός Διευθυντής. Αρχηγός του είναι ο Γενικός Γραμματέας που είναι ο Ύπατος Εκπρόσωπος της ΚΕΠΠΑ και είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και λειτουργία του οργανισμού. Διασφαλίζει ακόμη ότι από το Γενικό Διευθυντή του οργανισμού θα εφαρμόζονται οι κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται από το Συμβούλιο ως επίσης και οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Το όργανο που λαμβάνει τις αποφάσεις του οργανισμού είναι το Διοικητικό Συμβούλιο (Steering Board). Το απαρτίζουν, ένας αντιπρόσωπος από κάθε κράτος μέλος που συμμετέχει σ' αυτό και ένας αντιπρόσωπος της Επιτροπής. Οι συνεδριάσεις γίνονται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, σε επίπεδο Υπουργών Άμυνας ή αντιπροσώπων τους. Επιπλέον μερικές άλλες ακόμη φορές κάθε χρόνο για θέματα που αφορούν Εξοπλισμούς, Έρευνα & Τεχνολογία και Στρατιωτικών Δυνατοτήτων. Οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου σε επίπεδο υπουργών συγκαλούνται από τον Αρχηγό του Οργανισμού. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατόπιν εισήγησης του Αρχηγού του οργανισμού διορίζει τον Γενικό Διευθυντή. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να τύχει διετούς παράτασης. Είναι ο προϊστάμενος για το προσωπικό του οργανισμού και υπεύθυνος για την εποπτεία και το συντονισμό των λειτουργικών του ομάδων.

Το Συμβούλιο, ομόφωνα, θεσπίζει τις δημοσιονομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στο γενικό προϋπολογισμό του Οργανισμού. Τα έσοδα του οργανισμού προέρχονται βασικά από τις συνεισφορές των κρατών μελών που συμμετέχουν σ' αυτόν. Οι συνεισφορές αυτές υπολογίζονται βάσει της κλείδας ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος που ορίζεται στο άρθρο 28 παράγραφος 3

της συνθήκης ΕΕ και σύμφωνα με την απόφαση 2000/597/ΕΚ, του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2000.

8.9. Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL)

Η EUROPOL είναι η υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει την ευθύνη επιβολής του νόμου καθώς και για ανταλλαγή και επεξεργασία πληροφοριών ποινικού χαρακτήρα.

Έχει ως αποστολή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών αρχών επιβολής του νόμου με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση της διεθνούς εγκληματικότητας και τρομοκρατίας, έτσι ώστε να διαμορφωθούν οι καταλληλότερες συνθήκες για μεγαλύτερη ασφάλεια στην Ευρώπη για όλους τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η EUROPOL άρχισε να λειτουργεί την 1η Ιουλίου 1999 αφού κυρώθηκε η Σύμβαση για την EUROPOL, από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την 1η Ιανουαρίου 2010, έχει γίνει υπηρεσία που ελέγχεται πλήρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με νέο νομικό πλαίσιο και πιο ενισχυμένα καθήκοντα, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου για την EUROPOL, η οποία έχει αντικαταστήσει τη Σύμβαση για την EUROPOL. Από την EUROPOL στηρίζονται οι δράσεις των κρατών μελών για την επιβολή του νόμου στους πιο κάτω αναφερόμενους τομείς:

- διακίνηση ναρκωτικών,
- τρομοκρατία,
- κυκλώματα λαθρομετανάστευσης, εμπορία ανθρώπων και σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών,
- παραποίηση/ απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- ξέπλυμα βρώμικου χρήματος,
- παραχάραξη χρημάτων και άλλων μέσων πληρωμής - η EUROPOL, στην Ευρώπη λειτουργεί ως κεντρική υπηρεσία κατά της παραχάραξης του ευρώ.

Η EUROPOL, στηρίζει τα κράτη μέλη με πολλούς τρόπους, όπως η διευκόλυνση στην ανταλλαγή πληροφοριών ποινικού χαρακτήρα ανάμεσα

στις αρμόδιες αρχές για την επιβολή του νόμου, μέσω ειδικών συστημάτων που έχει στη διάθεσή της, ως επίσης και του δικτύου SIENA (Ασφαλές Δίκτυο Ανταλλαγής Πληροφοριών), αφού παρέχει επιχειρησιακές αναλύσεις στηρίζοντας τις δράσεις των κρατών μελών, καταρτίζοντας στρατηγικές εκθέσεις όπως για παράδειγμα αξιολογήσεις απειλών και εγκληματολογικές αναλύσεις με βάση πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη, οι οποίες συγκεντρώνονται από την ίδια ή που προκύπτουν από άλλες πηγές, παρέχοντας εμπειρογνωμοσύνη και τεχνική βοήθεια για έρευνες και επιχειρήσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που γίνονται υπό την εποπτεία και τη νομική ευθύνη των οικείων κρατών μελών. Εκτός τούτων προωθεί ακόμη εγκληματολογικές αναλύσεις και την εναρμόνιση της κατάρτισης και των μεθόδων έρευνας στα κράτη μέλη.

8.10. Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST)

Η Eurojust έχει ιδρυθεί το 2002 έχοντας σκοπό να προωθήσει και βελτιώσει το συντονισμό των ερευνών και διώξεων, των δικαστικών αρχών, των κρατών μελών, ώστε να μπορέσουν να καταπολεμήσουν σοβαρές μορφές διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος. Όσον αφορά τις έρευνες και διώξεις που αφορούν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, στόχος της Eurojust είναι να ενισχύσει και βελτιώσει το συντονισμό μεταξύ των εθνικών αρχών αφού λάβει υπόψη το κάθε αίτημα που θα προέρθει από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή κράτους μέλους, ως επίσης και οποιαδήποτε πληροφορία προέρθει από οποιοδήποτε αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο των Συνθηκών (Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, EUROPOL και OLAF). Άλλος ένας στόχος της Eurojust είναι να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών, αφού διευκολυνθεί η υλοποίηση της διεθνούς αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και η εκτέλεση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης.

Από την Eurojust στηρίζονται οι αρμόδιες αρχές ώστε να έχουν καλύτερα αποτελέσματα στην διεξαγωγή των ανάλογων ερευνών και διώξεων. Σ' αυτό το πλαίσιο βοηθά τη διεξαγωγή ερευνών και διώξεων ανάμεσα σ' ένα κράτος μέλος και ένα τρίτο κράτος ή ανάμεσα σ' ένα κράτος μέλος και την Επιτροπή, σε περίπτωση ποινικών παραβάσεων που διαπράττονται εις βάρος των

οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η αποτελεσματικότητα των Εθνικών Ερευνητικών Αρχών ενισχύεται από την Eurojust για αύξηση της αποτελεσματικότητας τους στην καταπολέμηση σοβαρών μορφών διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος,

Όπως για παράδειγμα τη τρομοκρατία, την εμπορία ανθρώπων και τη σωματεμπορία, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, την απάτη, το ξέπλυμα χρήματος, προκειμένου να επιτευχθεί η γρήγορη και αποτελεσματική προσαγωγή των ενόχων ενώπιον της δικαιοσύνης. Τα καθήκοντά της εκτελούνται είτε ως συλλογικό όργανο είτε μέσω των εθνικών μελών της. Η Eurojust μπορεί να ζητεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές όπως προβαίνουν σε έρευνες ή διώξεις για συγκεκριμένες πράξεις, να κρίνει αν είναι προτιμότερο να προβαίνει μία απ' αυτές στη διεξαγωγή της σχετικής έρευνας ή δίωξης, να αναλαμβάνει τον συντονισμό των αρμόδιων αρχών, να συγκροτεί κοινή ομάδα έρευνας και να της παρέχει όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την καλύτερη εκτέλεση των καθηκόντων της. Πέραν τούτων εξασφαλίζει όπως οι αρμόδιες αρχές ανταλλάζουν πληροφορίες μεταξύ τους και τις βοηθά παρέχοντάς τους τον όσο το δυνατό καλύτερο συντονισμό και συνεργασία.

Η Eurojust έχει στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, την Ευρωπόλ και την OLAF. Παρέχει την κατάλληλη υλικοτεχνική υποστήριξη και διοργανώνει συναντήσεις για να υποβοηθήσει το συντονισμό μεταξύ των δικαστικών και αστυνομικών αρχών των διαφόρων κρατών προς επίλυση νομικών και πρακτικών προβλημάτων.

Τη Eurojust αποτελούν 28 εθνικά μέλη, ένα από το κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα εθνικά μέλη αποσπούνται σύμφωνα με το νομικό καθεστώς της χώρας τους και διατηρούν μόνιμη έδρα στη Χάγη. Εδώ πρόκειται για έμπειρους ανώτερους εισαγγελείς ή δικαστές ή αξιωματικούς της αστυνομίας που έχουν ανάλογες αρμοδιότητες. Ορισμένα από τα εθνικά μέλη υποστηρίζονται από αναπληρωτές, βοηθούς ή αποσπασμένους εθνικούς εμπειρογνώμονες. Η Eurojust και τα εθνικά μέλη της υποστηρίζονται από διοικητική ομάδα επικεφαλής της οποίας είναι ένας διοικητικός διευθυντής. Τη διοικητική αυτή ομάδα αποτελούν οι ακόλουθες μονάδες και υπηρεσίες: Προϋπολογισμός και Οικονομικά θέματα, Γραμματεία του Σώματος,

Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, Ανθρώπινοι Πόροι, Διαχείριση Πληροφοριών, Νομική Υπηρεσία, Τύπος και Δελτία Τύπου, Ασφάλεια, Διαχείριση Υποδομών, Γενικές Υπηρεσίες και Εκδηλώσεις.

Στη διοικητική ομάδα της Eurojust είναι ενταγμένη η Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου και λειτουργεί ως ξεχωριστή αυτόνομη μονάδα. Η Eurojust έχει ιδρυθεί με απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 με σκοπό να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος (ΕΕ L 63 της 6.3.2002, σ. 1).

8.11. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων είναι ένας αποκεντρωμένος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει την έδρα του στο Λονδίνο. Κύρια ευθύνη του οργανισμού είναι η φροντίδα για προστασία και ενίσχυση της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων, προβαίνοντας σε αξιολόγηση των φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση.

Ο Οργανισμός είναι ακόμα αρμόδιος για την επιστημονική αξιολόγηση των αιτήσεων που γίνονται με σκοπό τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας, στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης φαρμακευτικών προϊόντων («κεντρική διαδικασία»). Εντός των πλαισίων της «κεντρικής διαδικασίας», από τις διάφορες εταιρείες υποβάλλεται μία αίτηση μόνο ώστε να χορηγηθεί άδεια κυκλοφορίας στον Οργανισμό.

Διαμέσου της «κεντρικής διαδικασίας» εγκρίνονται όλα τα φαρμακευτικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση και τα οποία παρασκευάζονται με μεθόδους βιοτεχνολογίας και άλλες διαδικασίες υψηλής τεχνολογίας. Η ίδια διαδικασία ισχύει και για όλα τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση και τα οποία προορίζονται για θεραπεία των λοιμώξεων HIV/AIDS, καρκίνου, διαβήτη ή νευροεκφυλιστικές παθήσεις καθώς επίσης και για όλα τα φάρμακα που χαρακτηρίστηκαν ως ορφανά και που προορίζονται για θεραπεία σπάνιων ασθενειών. Επίσης, όλα τα κτηνιατρικά φάρμακα που έχουν προορισμό για χρήση προς ενίσχυση των επιδόσεων που αποσκοπούν στην προαγωγή της ανάπτυξης ή την αύξηση της παραγωγικότητας των ζώων στα οποία χορηγούνται και τα οποία πρέπει

να υποβληθούν στη «κεντρική διαδικασία». Όσον αφορά τα φαρμακευτικά προϊόντα που δεν εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες κατηγορίες, μπορούν να υποβληθούν από τις εταιρείες αιτήσεις προς τον Οργανισμό ώστε να τους χορηγηθεί η σχετική άδειας κυκλοφορίας στο πλαίσιο της «κεντρικής διαδικασίας», υπό τον όρο όμως ότι αυτό το φάρμακο θα συνιστά σημαντική θεραπευτική, επιστημονική ή τεχνική καινοτομία ή είναι προς το συμφέρον του ασθενούς ή της υγείας των ζώων.

Από τον οργανισμό αυτό ελέγχεται συνεχώς η ασφάλεια των φαρμάκων μέσω ενός δικτύου φαρμακοεπαγρύπνησης. Από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων λαμβάνονται όλες οι κατάλληλες δράσεις εάν παρατηρηθούν ανεπιθύμητες ενέργειες και διαπιστωθεί αλλαγή στη σχέση ωφέλειας/κινδύνου όσον αφορά το φαρμακευτικό προϊόν. Για τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, ο οργανισμός έχει αρμοδιότητα να καθιερώσει ασφαλή όρια κατάλοιπων που μπορούν να επιτραπούν σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

Ο οργανισμός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και στη προώθηση της καινοτομίας και έρευνας στη φαρμακοβιομηχανία. Πέραν αυτού ο EMA, με στόχο την ανάπτυξη νέων φαρμάκων παρέχει επιστημονικές συμβουλές και συνδράμει στην κατάρτιση πρωτοκόλλων σε επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις απαιτήσεις δοκιμής σε σχέση με την ποιότητα, ασφάλεια και αποτελεσματικότητα, δημοσιεύει τις ανάλογες κατευθυντήριες γραμμές. Το έτος 2005 δημιουργήθηκε μία σχετική ειδική υπηρεσία που παρέχει υποστήριξη σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το έτος 2001, έχει συσταθεί η επιτροπή για τα ονομαζόμενα «ορφανά φάρμακα» (COMP). Με την ορολογία αυτή εννοούμε τα φάρμακα για σπάνιες ασθένειες. Η επιτροπή αυτή έχει αρμοδιότητα να εξετάζει τις αιτήσεις χαρακτηρισμού που υποβάλλουν τα πρόσωπα ή οι επιχειρήσεις που έχουν πρόθεση να αναπτύξουν «ορφανά φάρμακα».

Το έτος 2004, έχει συσταθεί η επιτροπή Βοτανοθεραπευτικών Φαρμάκων (HMPC). Η επιτροπή αυτή παρέχει επιστημονικού περιεχομένου γνωμοδοτήσεις που αφορούν τα παραδοσιακά βοτανοθεραπευτικά φάρμακα. Στον οργανισμό αυτό συγκεντρώνονται επιστημονικοί πόροι σε περισσότερες

από 40 αρμόδιες εθνικές αρχές στις 30 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΕΟΧ-ΕΖΕΣ, στα πλαίσια ενός δικτύου που περιλαμβάνει πάνω από 4.000 ευρωπαίους εμπειρογνώμονες. Από τον οργανισμό συνεισφέρονται προς τις διεθνείς δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της συνεργασίας του με την Ευρωπαϊκή Φαρμακοποιία, την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και τη συμμετοχή του στις τριμερείς Διεθνείς Διασκέψεις ICH και VICH (ΕΕ, Ιαπωνία και ΗΠΑ) για την εναρμόνιση, μεταξύ άλλων διεθνών οργανώσεων και πρωτοβουλιών.

Επικεφαλής του EMA είναι ένας εκτελεστικός διευθυντής ενώ διαθέτει γραμματεία που απαρτίζεται από 440 περίπου μέλη. Φορέας εποπτείας του είναι το διοικητικό συμβούλιο και είναι αρμόδιος βασικά για δημοσιονομικά θέματα. Πέραν αυτών ο οργανισμός συμμετέχει και σε παραπαραπτικές διαδικασίες σχετικά με φάρμακα που έχουν ήδη εγκριθεί ή βρίσκονται υπό εξέταση από τα κράτη μέλη.

8.12. Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) έχει δημιουργηθεί στις 21 Απριλίου 2004, με τον κανονισμό 851/2004, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ενώ άρχισε τη λειτουργία του στις 20 Μαΐου 2005. Έχει ως αποστολή του την ενίσχυση της ευρωπαϊκής άμυνας κατά των μεταδοτικών ασθενειών, όπως η γρίπη, το ΣΟΑΣ και το HIV/AIDS. Το Κέντρο ECDC διαθέτει ένα μικρό πυρήνα προσωπικού και εκτεταμένο δίκτυο από εταίρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη μέλη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ.

Το κέντρο ECDC, συνεργάζεται με τους εθνικούς φορείς προστασίας της υγείας έχοντας απώτερο σκοπό την ενίσχυση και ανάπτυξη συστημάτων επιτήρησης και έγκαιρου συναγερμού όσον αφορά τις ασθένειες σε όλη την Ευρώπη. Δια μέσου της συνεργασία αυτής το ECDC συγκεντρώνει γνώσεις που αφορούν την υγεία στην Ευρώπη, με σκοπό να διαμορφώσει έγκυρες επιστημονικές απόψεις αναφορικά με τους κινδύνους που απορρέουν από τυχών νέες αναδυόμενες μεταδοτικές ασθένειες.

Καθήκοντα του Κέντρου είναι :

1. Ενίσχυση της ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών ώστε να προστατεύουν την υγεία των ανθρώπων με την πρόληψη και τον έλεγχο των ανθρωπίνων νόσων.
2. Ανάλυση πρωτοβουλίας στις περιπτώσεις που εγκυμονούν κίνδυνοι για εξάπλωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση ασθενειες με άγνωστη προέλευση.
3. Συντονισμός όλων των καθηκόντων και υποχρεώσεων των κρατών μελών, των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των σχετικών διεθνών οργανισμών, έτσι ώστε με τον τρόπο αυτό να εξασφαλίζονται συμπληρωματικές και συγκροτημένες δράσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας.

Επίλογος

Στη μελέτη έχουν αναλυθεί όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πλαίσιο λειτουργίας, οι αρμοδιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά τους, κάνοντας ταυτόχρονα κατανοητό πως τα όργανα αυτά επηρεάζουν τον Ευρωπαίο Πολίτη αλλά και για το πώς συμβάλλουν στην ενοποίηση του ευρωπαϊκού χώρου.

Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφοροποιείται από άλλους διεθνείς και διακρατικούς οργανισμούς αφού διαθέτει υπερεθνικά και υπερκρατικά θεσμικά χαρακτηριστικά. Η κοινοτική θεσμική λογική χαρακτηρίζεται από την ένωση υπερεθνικών και διακυβερνητικών στοιχείων. Το θεσμικό σύστημα της Ένωσης παρόλο που παρουσιάζει αναλογίες συγκεκριμένου πρότυπου κρατικής οργάνωσης όπως εκείνο του ομοσπονδιακού κράτους εντούτοις παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από το μοντέλο αυτό, παραμένοντας η ισχυρότερη πηγή πολιτικής νομιμοποίησης και αποτελώντας ένωση κρατών και όχι ένωση πολιτών.

Με αυτό το θεσμικό σύστημα, για μισό περίπου αιώνα, η Ευρωπαϊκή Ένωση κατάφερε μια μοναδική μορφή οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας μεταξύ 28 ευρωπαϊκών χωρών, προσφέροντας ειρήνη, σταθερότητα και ευημερία μεταξύ των πολιτών της, δημιουργώντας ένα ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρώ και μία ενιαία αγορά όπου τα αγαθά, οι άνθρωποι, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια κυκλοφορούν ελεύθερα. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι τα κράτη μέλη έχουν αυξηθεί από 6 σε 28 και ότι κι άλλες αρκετές χώρες επιθυμούν να προσχωρήσουν σ' αυτή.

Βιβλιογραφία

Αγγλόφωνη

Cram, Laura. (1994). *The European commission as a multi-organisation: Social policy and IT policy in the EU*. Journal of European Public Policy, 1 (2). pp. 195-217.

Ελληνόφωνη

Αθανασόπουλος Κ., ΓΕ., Βλάσσης Ι., Δεληθέου Β. (2010). *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Τόμ.Α'. Αθήναι, Γ' έκδ. 2003

Γιαννίσης Τ. (2004). *Ελλάδα, η ένταξη στην ΟΝΕ και οι προκλήσεις του μέλλοντος*, εκδόσεις Καστανιώτη

Δεληθέου Β. (2010). *Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί Κρατικές Ενισχύσεις και Ιδιωτικές Επενδύσεις*. Αθήνα

Θεολόγου Κ. (2005). *Πολίτης και κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. εκδόσεις Παπαζήσης

Ιωακειμίδης Π. (2005). *Ευρωπαϊκό σύνταγμα και ευρωπαϊκή ενοποίηση*. εκδόσεις Θεμέλιο

Κανελλόπουλος Π. Ι. (2010). *Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. εκδόσεις Σάκκουλα

Κανελλόπουλος Π. (2010). *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. εκδόσεις Σάκκουλα

Μαραβέγιας Ν., Τσιτσινέλης Μ., (επιμ.), (2007). *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές*. Αθήνα, Θεμέλιο

Μούσης Νίκος Σ. (2005). *Ευρωπαϊκή Ένωση*. εκδόσεις Παπαζήσης

Τσάτσος Δ. (2005). *Τα μεγάλα θεσμικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. εκδόσεις Σαββάλας

Ευρωπαϊκό Σύνταγμα

Ιστότοποι

archive.in.gr

ebooks.edu.gr

ec.europa.eu

europa.eu

europedirectkomotini.eu

nefeli.lib.teicrete.gr

www.aueb.gr

www.cy2012.eu

www.ecb.int/press/pr

www.econews.gr

www.eib.org

www.euro-info.gr

www.eye-ekt.gr

www.gr2014parliament.eu

www.greeklaws.com

www.sansimera.gr/articles/235/160

www.soc.aegean.gr